

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Το περιοδικό του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Τεύχος 303 | Οκτώβριος 2019

Ο πάπας του trash
Τζον Γουότερς εξομολογείται

Όταν ο **Μάνος Χατζιδάκις**
γνώρισε τον **Ντούσαν**
Μακαβέγιεφ

Επιστροφή στα '80s

Ο άγνωστος εικαστικός
Νίκος Κούνδουρος

Όταν το Φεστιβάλ
έγινε **κόμικς**

**ΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΓΙΟΡΤΑΖΕΙ
60 ΧΡΟΝΙΑ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΙΝΕΜΑ**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EPT

ΠΟΛΥΔΙΑΣΤΑΤΗ
ΟΠΩΣ ΕΣΥ

The Overview Effect

ΤΟΥ ΟΡΕΣΤΗ ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗ

SALONIKI
THESE FILM FESTIVAL

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Το περιοδικό
του Φεστιβάλ Κινηματογράφου
Θεσσαλονίκης

Νο 303 | Οκτώβριος 2019

ISSN: 2529-1823

Διευθυντής Έκδοσης: Ορέστης Ανδρεαδάκης

Αρχισυντάκτρια: Δήμητρα Νικολοπούλου

Σύνταξη: Γιώργος Κρασσακόπουλος,
Γιάννης Παλαβός, Γιάννης Σμοίλης,
Αγγελική Στελλάκη, Έλενα Χριστοπούλου

Σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:
Φώτης Απέρρης, Θοδωρής Δημητρόπουλος,
Γιώργος Μυλωνάς

Ευχαριστούμε για την έμπνευση τον Τζον Μαουρουδί

Σχεδιασμός εντύπου: Δήμητρα Δαριώτη

Διόρθωση: Γεωργία Μίχα

Φωτογράφοι: Βασίλης Βερβερίδης,
Άρης Ράμμος, Γιάννης Στεφανίδης

Εκτύπωση: Clouprint

Υπεύθυνη σύμφωνα με τον νόμο: Ελίζ Ζαλαντό

Χαρακτικό του 1590 με τίτλο *Fool's Cap Map of the World*

Το Φαινόμενο της *Πανοραμικής Εντύπωσης* (*The Overview Effect*), το οποίο έκανε τους αστροναύτες να δουν τη Γη ως μια ολόκλητη χωρίς σύνορα, μια κοινή εστία χωρίς διαφορές (καθώς και οι φόβοι, οι ελπίδες, η ουτοπία, η πραγματικότητα και η απογοήτευση πηγάζουν από αυτό), αποτελεί τη συνδετική ύλη που συγκρατεί και συγκροτεί τις 14 ταινίες του Διεθνούς Διαγωνιστικού Τμήματος του 60ού Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

Πρόκειται για μια εμπειρία γνωστικής μετάλλαξης στην αντίληψη των αστροναυτών όταν αντικρίζουν για πρώτη φορά τη Γη από το διάστημα και ονομάστηκε έτσι το 1987 από τον συγγραφέα Φρανκ Ουάιτ.

«Καθώς αγνάντευα από ψηλά αυτή τη γοητευτική εύθραυστη όαση, με διαπέρασε μια θλίψη και συνειδητοποίησα ξαφνικά μίαν αδιάψευστη απογοητευτική αντίφαση», λέει ο αμερικανός αστροναύτης Ρον Γκάραν. «Σε αντίθεση με την ομορφιά της σκηνής που έβλεπα, δεν μπορούσα να μην σκεφτώ την ανισότητα που υπάρχει στον φαινομενικά παραδεισίο πλανήτη μας. Δεν μπορούσα να μην σκεφτώ όλους εκείνους τους ανθρώπους που δεν έχουν καθαρό νερό να πουν ή αρκετό φαγητό να φάνε, τις κοινωνικές αδικίες, τις συγκρούσεις και τη φτώχεια, που παραμένουν διάχυτες σε ολόκληρη τη Γη.»

Τοποθετώντας λοιπόν ως χαλαρό υπότιτλο του φετινού Φεστιβάλ το *Overview Effect*, εντοπίσαμε 14 ταινίες που μοιράζονται τους παραπάνω προβληματισμούς χωρίς φυσικά να έχουν σχέση με το διάστημα, τα πλανητικά συστήματα ή τους αστροναύτες. Όλες τους όμως απηχούν τις νεοπαγείς ιδέες του Φρανκ Ουάιτ, οι οποίες

εν τέλει διαφαίνονται καθαρά, αν και παρέμβλητες, στο σώμα τους.

Οι ήρωές τους θαυμάζουν τον κόσμο από κάποια απόσταση, αναλογίζονται την ευθραυστότητα της ανθρώπινης ύπαρξης και βιώνουν τις ανισότητες και τις αδικίες που τους περιβάλλουν. Τις περισσότερες φορές η πρώτη τους αντίδραση είναι ο φόβος, ο οποίος στη συνέχεια δίνει τη θέση του στη συμπόνια, την κατανόηση και την τρυφερότητα. Στρέφοντας το βλέμμα τους μακριά από την επιφάνεια της μισαλλοδοξίας, διαπιστώνουν ότι όσα μας χωρίζουν απλώς χάνονται. Ή μήπως δεν χάνονται τελικά; Η σκληρή πραγματικότητα διαψεύδει τις ελπίδες τους, αφήνοντάς τους μόνους και ανυπεράσπιστους.

Η ιδέα της *Πανοραμικής Εντύπωσης* διατρέχει επίσης και τα 14 έργα ισάριθμων νέων ελλήνων εικαστικών, στους οποίους ανατέθηκε να σχολιάσουν τις ταινίες του Διεθνούς Διαγωνιστικού Τμήματος. Τους ζητήθηκε να κινηθούν με απόλυτη ελευθερία –χωρίς κανέναν περιορισμό στα υλικά, το ύφος και την τεχντροπία– και να φωτίσουν το μη ορατό, να αναδείξουν το απρόσμενο, να δημιουργήσουν μια νέα εικαστική συνθήκη.

Η παράλληλη ανάγνωση κινηματογραφικών και εικαστικών έργων και η κοινή θεματική που τα συνδέει –μια διαδικασία που εγκαινιάσαμε πριν από δύο χρόνια– προσφέρει, εν τέλει, μια συναρπαστική και εξόχως αναζωογονητική εμπειρία. Οι κινούμενες και οι ακίνητες εικόνες αλληλοσυμπληρώνονται διαρκώς και ελίσσονται ανάμεσα στο αφηγηματικό και το εννοιολογικό – στις ρωγμές εκείνες όπου συντελούνται τα θαύματα. ■

Η έκθεση «*Overview Effect: Encountering the Cosmos*» παρουσιάζεται στο Πειραματικό Κέντρο Τεχνών (Αποθήκη Β1, Λιμάνι Θεσσαλονίκης) από την 1η Νοεμβρίου μέχρι και την 1η Δεκεμβρίου 2019 και διοργανώνεται από το ΦΚΘ σε συνεργασία με τον Μητροπολιτικό Οργανισμό Μουσείων Εικαστικών Τεχνών (ΜΟΜus) στο πλαίσιο της 7ης Μπιενάλε Θεσσαλονίκης.

Ο Γιώργος Πυρπασόπουλος, ambassador της Αγοράς του Φεστιβάλ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ
ΕΛΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Γιώργος Πυρπασόπουλος, πιστός θαμώνας του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και λάτρης του σινεμά, είναι ο φετινός Πρόεδρος της Αγοράς της διοργάνωσης. Από το «Τέλος εποχής», την πρώτη ταινία με την οποία βρέθηκε στη Θεσσαλονίκη, ο Γιώργος Πυρπασόπουλος θα εκπροσωπήσει φέτος τη «νέα εποχή» του σινεμά, τις ταινίες δηλαδή που βρίσκονται εν τη γενέσει τους και έρχονται στο Φεστιβάλ για να βρουν τον δρόμο της ενηλικίωσης προς τις αίθουσες.

Γιώργος Πυρπασόπουλος

Ποια είναι μια πρώτη σου ανάμνηση από το σινεμά; Θυμάσαι ποια ήταν η πρώτη ταινία που είδες ποτέ σε αίθουσα ή ποια ήταν εκείνη που σε έκανε να πεις «ουάου, εδώ είμαστε»;

Νομίζω η «Φαντασία» του Ντίσνεϊ σε θερινό κινηματογράφο στη Νέα Σμύρνη.

Έχεις κάποια αγαπημένη ανάμνηση από το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης στα χρόνια που το επισκέπτεσαι, είτε ως θεατής είτε με κάποια ταινία σου;

Ήταν η πρώτη φορά που συμμετείχα με την ταινία «Τέλος εποχής» του Αντώνη Κόκκινου το 1994. Θυμάμαι ότι είχα μεθύσει στην προβολή. Είχα πολύ πολύ άγχος!

Ποια είναι η αγαπημένη σου ταινία; Ή, εντάξει, οι 3 πιο αγαπημένες.

«Mulholland Drive» του Ντέιβιντ Λιντς, «Μάτια ερμητικά κλειστά» του Στάνλεϊ Κιούμπρικ, «Chinatown» του Ρόμαν Πολάνσκι. Και η λίστα συνεχίζει...

Έχεις νιώσει ποτέ να θαμπώνεσαι με κάποιον ηθοποιό; Κι αν ναι, με ποια/ποιον;

Με τον Μίκι Ρουρκ στο «Angel Heart» του Άλαν Πάρκερ.

Πώς ήταν η εμπειρία σου όταν είχες έρθει με την ταινία σου στο Φεστιβάλ;

Αξέχαστη και γεμάτη συναισθήματα!

Τι σημαίνει για σένα ο ρόλος του Πρόεδρου της Αγοράς;

Το να κάνεις μια ταινία είναι ένας άθλος. Το να μπορέσεις να την επικοινωνήσεις προς τα έξω είναι σημαντικό κομμάτι της πορείας της και ένα από τα δυσκολότερα στάδια. Είναι σημαντική βοήθεια για τους κινηματογραφιστές να μπορέσουν είτε να ολοκληρώσουν το έργο τους, είτε να βρουν τρόπο να ταξιδέψουν την ταινία τους, είτε να επιμορφωθούν με εργαλεία χρήσιμα για τη δουλειά τους. Η κοινότητα της Αγοράς είναι ανοιχτή και προσβάσιμη σε όποιον κινηματογραφιστή επιθυμεί να την αξιοποιήσει – και εγώ είμαι εδώ για να το επικοινωνήσω. 🎬

ΚΑΠΟΙΕΣ ΠΤΗΣΕΙΣ ΜΑΣ ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΝ ΠΙΟ ΜΑΚΡΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

 ΑΕΓΕΑΝ
A STAR ALLIANCE MEMBER

Το *Little White Lies* εγκαινιάζει τη συνεργασία του με το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης παρουσιάζοντας το φιλμ «*The Souvenir*» της Τζοάνα Χογκ στην 60ή διοργάνωση

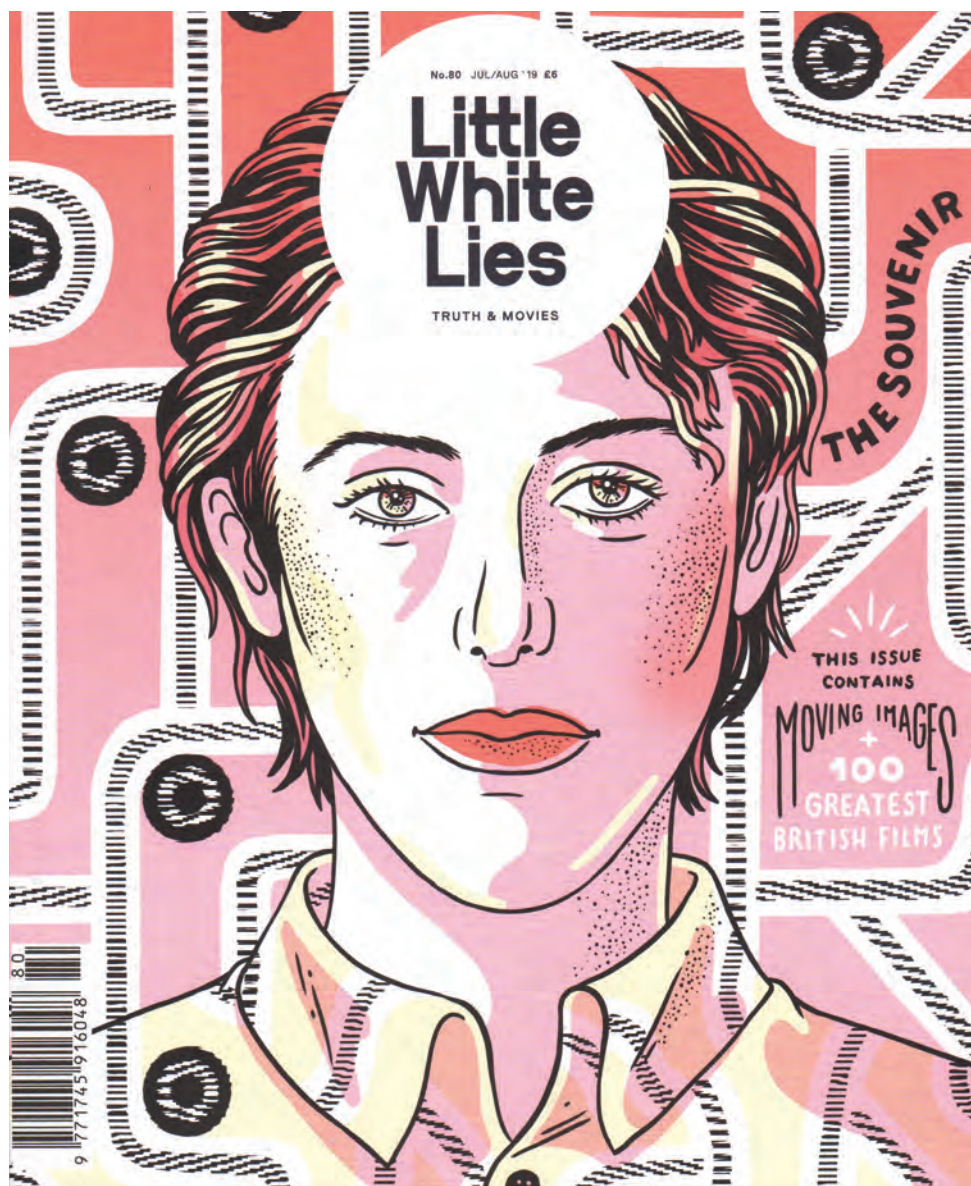
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΡΑΣΣΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Το φετινό αφιέρωμα στο σινεμά της Τζοάνα Χογκ, μιας από τις πιο ιδιότυπες και ξεχωριστές φωνές του σύγχρονου βρετανικού σινεμά, μιας σκηνοθέτιδας που βρέθηκε στο απόγειό της με το απόλυτα προσωπικό μα και αναμφίβολα σαρωτικό «*The Souvenir*», συνέπεσε από ένα ενδιαφέρον γύρισμα της τύχης με την έναρξη μιας επιλεκτικής συνεργασίας του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης με το βρετανικό περιοδικό *Little White Lies*.

Δοξάζοντας εξίσου την τέχνη της κινηματογραφικής κριτικής και ενημέρωσης όσο και τη γοητευτική ομορφιά της τυπογραφίας και του illustration, το *Little White Lies* είναι ένα εκλεπτυσμένο, επιτυχημένο εκδοτικό παράδοξο που αγαπάμε να διαβάζουμε εδώ και χρόνια. Καθόλου τυχαία, ένα έντυπο που διακρίνεται για το εξαιρετικό του γούστο επέλεξε το «*Souvenir*» της Τζοάνα Χογκ ως ένα από τα εξώφυλλά του και οδηγό του στην ανακάλυψη ενός βρετανικού σινεμά που κάνει τη διαφορά.

Ανάμεσα στα κείμενα για το σινεμά της Τζοάνα Χογκ και τη «θαυματοουργή», όπως χαρακτηρίζει το περιοδικό την τελευταία της ταινία, διαβάζουμε τις παρακάτω λέξεις γραμμένες από τη Χάνα Γούντχεντ: «Από το ντεμπούτο της το 2007 με το “*Archipelago*”, η Τζοάνα Χογκ έχει χτίσει τη φήμη της για τις καλοδεχούμενες εξερευνησείς της άβουλης ανίας των υψηλότερων κοινωνικών κλιμακίων. [...] Στην επιφάνειά τους, οι ταινίες της μπορεί να μοιάζουν δυσοίωνα συγκεκριμένες, να αφορούν μόνο τα ιδιαίτερα προβλήματα των χαμηλότονα βολεμένων, αλλά το κινηματογραφικό και αφηγηματικό χάρισμα της Χογκ μεταμορφώνει αυτά τα ενδόμυχα σενάρια –καυστικές αυτοψίες του πώς ζει το άλλο μισό του πληθυσμού– που έχουν να κάνουν εξίσου με το αφηρημένο όσο και με τη χειροπιαστή πραγματικότητα».

Είμαστε λοιπόν ιδιαίτερα χαρούμενοι που

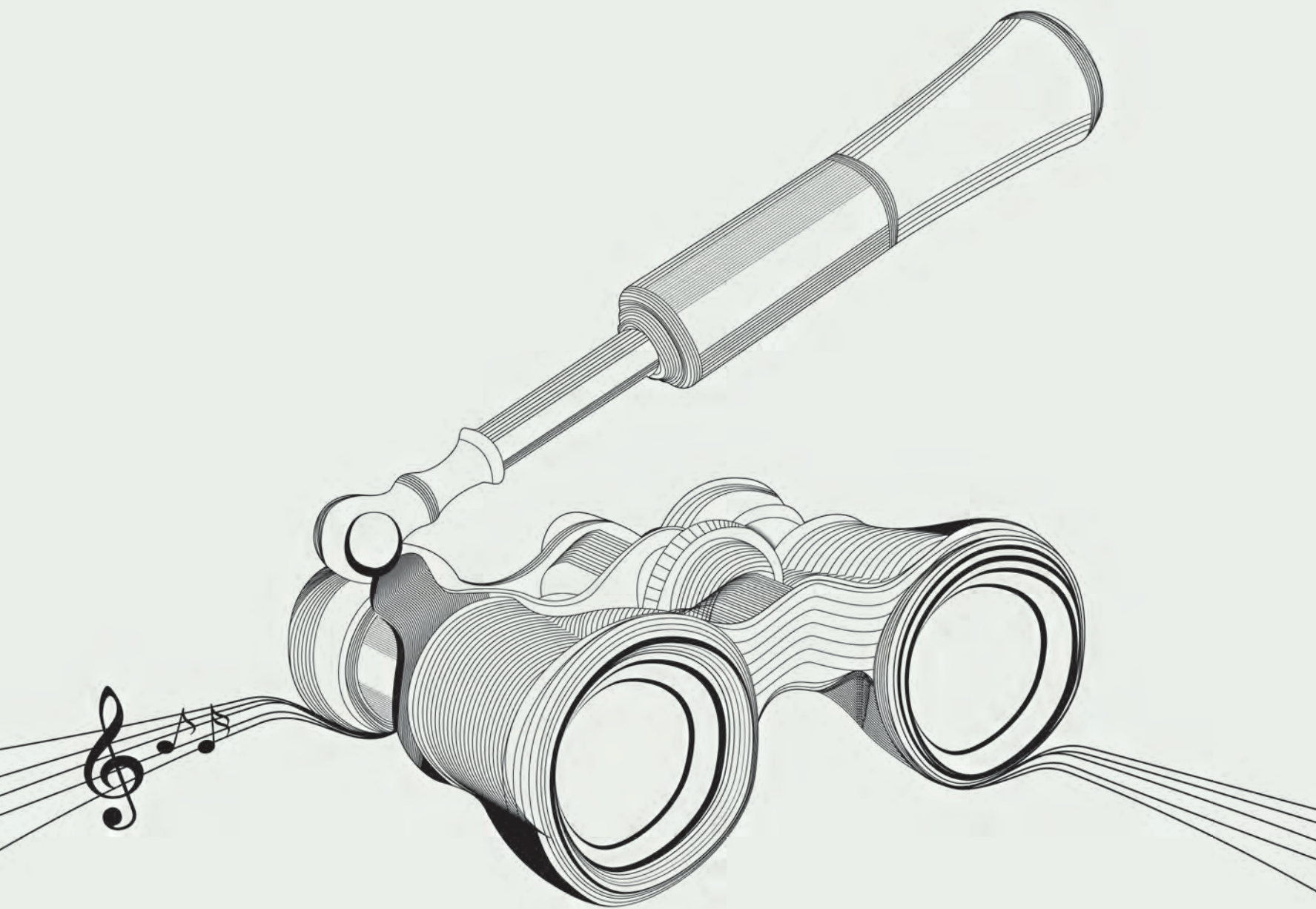

Little White Lies

το «*The Souvenir*» θα είναι η αφορμή για να εγκαινιάσουμε μια συνεργασία με το *Little White Lies*, που θα συνεχίσει και θα εξελιχθεί στις επόμενες διοργανώσεις μας σε κάτι –ελπίζου-

με– τόσο ξεχωριστό και ιδιαίτερο όσο οι σελίδες του περιοδικού. Ή όσο η αίσθηση που σου αφήνει ένα σινεμά τόσο ξεχωριστό όσο αυτό της Τζοάνα Χογκ. 🎬

ΜΑΖΙ,
ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

ALPHA BANK

Koko-di Koko-da του Γιοχάνες Νάιχολμ

Γιορτή είναι

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΜΟΪΛΗ

Τι είναι ένα κινηματογραφικό φεστιβάλ, αν όχι μια γιορτή; Γιορτή εικόνων, ιδεών και συναισθημάτων, γιορτή του σινεμά και των ανθρώπων που το αγαπούν. Όταν ένα φεστιβάλ γιορτάζει λοιπόν, είναι σαν να υψώνεται η γιορτή στο τετράγωνο. Πολλαπλασιάζονται οι έννοιές της και επεκτείνεται το πεδίο λειτουργίας της. Σε ό,τι μας αφορά, το θέμα είναι η γιορτή του σινεμά και το σινεμά ως γιορτή. Και η επέτειος των 60 χρόνων του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης μάς δίνει την κατάλληλη αφορμή να στοχαστούμε πάνω σ' αυτό το γοητευτικά πολυσιδέες της Γιορτής.

Η γιορτή και το Ιερό

Αν ανατρέξουμε στις αρχαίες πηγές της γιορτής, θα συναντήσουμε το θρησκευτικό στοιχείο. Γιορτάζοντας, οι άνθρωποι τιμούν τους θεούς τους, ζητούν την ευμένειά τους, εκλιπαρούν για τη βοήθειά τους ώστε να τα βγάλουν πέρα με τις δυσκολίες της πραγματικότητας. Η απόλαυση με την οποία ανταμείβονται και οι ίδιοι δεν είναι ποτέ εγωιστική, αλλά σχετίζεται μ' ένα συναίσθημα ευλάβειας και ενάρετου συντονισμού με τις απαιτήσεις του Ιερού. Όσοι

μετέχουν στη γιορτή δεν συνδέονται μόνο με τους θεούς αλλά και μεταξύ τους. Συνεπώς, πρόκειται για μια μεγάλη κοινωνική εκδήλωση. Το Κοινωνικό παίζει κρίσιμο ρόλο εδώ. Οι κοινωνικοί δεσμοί ενισχύονται με τη φυσική παρουσία και την άμεση συμμετοχή στο τελετουργικό και, παράλληλα, ευλογούνται. Αν η φάση της εργασίας είναι η, ας πούμε, υλική στιγμή της διανθρώπινης συνάντησης, τότε η γιορτή είναι η μεταφυσική της στιγμή. Και, ταυτόχρονα, η θεία επικύρωσή της.

Κινηματογραφική «θρησκεία»

Το ευλαβικό αυτό στοιχείο της γιορτής επιβιώνει σ' ένα κινηματογραφικό φεστιβάλ, διότι η τέχνη –και ακόμα περισσότερο η κινηματογραφική τέχνη– είναι μια μορφή θρησκευτικότητας που εξακολουθεί να αντέχει. Τι άλλο κάνουν οι άνθρωποι που συναντιούνται μέσα και έξω από τις αίθουσες ενός φεστιβάλ παρά να (επι)κοινωνούν με τη «θεότητα» και, μέσω αυτής, μεταξύ τους; Δεν είναι λίγοι αυτοί που έχουν παρομοιά-

To Live to Sing του Τζόνι Μα

God Exists, her name is Petrounya της Τέονα Στρούγκαρ Μίτεβσκα

σει τις κινηματογραφικές αίθουσες με σύγχρονες εκκλησίες. Στο πανί, δεν παρακολουθούμε ποτέ μονάχα την εξέλιξη μιας ιστορίας ή το αισθητικό όραμα ενός ταλαντούχου σκηνοθέτη: βιώνουμε και κάτι που μοιάζει με θρησκευτική εμπειρία, υπό την έννοια ότι έχουμε μπροστά μας, υλοποιημένο, το ιδανικό της αιωνιότητας.

Αιώνιοι στην οθόνη

Αυτά τα πρόσωπα κι αυτά τα σώματα που απλώνονται στις πελώριες διαστάσεις της οθόνης δεν θα γεράσουν ούτε ένα δευτερόλεπτο παραπάνω από τη στιγμή που τα αιχμαλώτισε ο φακός της κάμερας. Συνεπώς, δεν πρόκειται και να πεθάνουν. Θα ζουν για πάντα πάνω σ' αυτή την άχρονη οπτικοακουστική νησίδα που είναι ένα κινηματογραφικό καρέ, στη μέση του ωκεανού του χρόνου. Η νεωτερικότητα, με την απόλυτη κατίσχυση της επιστημονικής αλήθειας και του ορθού λόγου πάνω στους μύθους, βρίσκεται απέναντι σε μια ανίκητη θεότητα που έχει ακόμα πιστούς: το σινεμά.

Φεστιβαλικό τέμενος

Κι αυτό για κάποιους δεν είναι απλώς μια μεταφορά. Ο πειραματικός σκηνοθέτης Γκρέγκορι Μαρκόπουλος (τον οποίο τιμά φέτος το Φεστιβάλ) διοργανώνει από το 2004 στη Λιουσαρέα της Αρκαδίας ένα τριήμερο κινηματογραφικό γεγονός, το οποίο ονόμασε Τέμενος. Η επιλογή της λέξης δεν

είναι καθόλου τυχαία. Αν ανατρέξουμε στην πρωταρχική της έννοια, που σήμαινε το ιερό κομμάτι γης, βλέπουμε πως για ορισμένους ένα κινηματογραφικό φεστιβάλ αποτελεί, στην κυριολεξία, μια σύγχρονη μορφή θρησκευτικού τελετουργικού. Στην προκειμένη περίπτωση, το πρωτοποριακό σινεμά, όπως εκπροσωπείται από μια μορφή του αβάν γκαρντ όπως ο Μαρκόπουλος, συναντά τις μεταφυσικές διαστάσεις της παρακολούθησης μιας ταινίας και τις φέρνει στο προσκήνιο.

Γιορτή και σπατάλη

Στα βιβλία του *Ο ερωτισμός* και *Το καταραμένο απόθεμα*, ο Ζορζ Μπατάιγ προτείνει μια ερμηνεία της γιορτής που άπτεται του Θρησκευτικού και, παράλληλα, το ξεπερνάει προς μια νέα κατεύθυνση. Υποστηρίζει ότι η στιγμή της γιορτής είναι η στιγμή της σπατάλης και της ανάλωσης που έχουν ανάγκη τα ανθρώπινα όντα προκειμένου να διασπαθίσουν χαρούμενα όλα όσα κατασκευάστηκαν, εξοικονομήθηκαν και διατηρήθηκαν κατά τη φάση της παραγωγής. Εργαζόμαστε έχοντας στραμμένο το βλέμμα μας στο μέλλον, παίρνουμε τα μέτρα μας για να αντιμετωπίσουμε τις επερχόμενες αντιξοότητες, μεριμνούμε για την επιβίωσή μας, και όλο αυτό μάς κουράζει και μας εξουθενώνει. Νιώθουμε την ανάγκη, μία στο τόσο, να σπαταλήσουμε τα αγαθά που αποκτήσαμε με κόπους και θυσίες, μέσα σ' ένα κλίμα ηδονικής αποχαλίνωσης.

Δραπετεύοντας στο παρόν

Θέλουμε να ξεχάσουμε για λίγο το μέλλον και να επικεντρωθούμε στο παρόν. Αυτό είναι το νόημα της έκστασης. Ο άνευ όρων εναγκαλισμός του παρόντος. Για μία στιγμή και μόνο, να μην υπάρχει το χθες, να μην υπάρχει το αύριο, να υπάρχει μόνο το σήμερα, το τώρα. Μα κι όταν σβήνουν τα φώτα μέσα στην αίθουσα, αυτό είναι το ζητούμενο. Για όσο διαρκεί η προβολή μιας ταινίας, να δραπετεύσουμε απ' το ρεύμα του χρόνου. Κάτι που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι ότι η απόδοση στα αγγλικά της έννοιας της γιορτής που χρησιμοποιεί ο Μπατάιγ γίνεται με τη λέξη «festival». Τυχαίο;

Η «φιέστα» της σκοτεινής πραγματικότητας

Η γιορτή είναι, λοιπόν, μια αφορμή να συναντηθούμε, να ξεφύγουμε, να χαθούμε και να βρεθούμε απ' την αρχή. Κι αυτή η «έκρηξη», που καταλήγει σε μια νέα σύνθεση, βρίσκει την τέλεια έκφρασή της σ' ένα φεστιβάλ που γιορτάζει, σε μια γιορτή στο τετράγωνο. Το 60ό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, μέσα από τις ταινίες του, ανακαλύπτει πτυχές της γιορτής που άλλοτε λούζονται στο φως και άλλοτε βυθίζονται στο έρεβος. Διότι η πραγματική ζωή είναι μια γιορτή που δεν ξέρεις ποτέ πώς θα καταλήξει.

Όπως συμβαίνει, για παράδειγμα, στο «Blanco en Blanco» του Τεό Κορτ. Εκεί ο Πέδρο, ένας φωτογράφος γάμων, καταφθάνει στη Γη του Πυρός

Sheer
Driving Pleasure

ΝΕΑ BMW ΣΕΙΡΑ 1.

Η νέα BMW Σειρά 1 ήρθε για να προσελκύσει όλα τα βλέμματα με τη δυναμική εσωτερική και εξωτερική της σχεδίαση. Εξοπλισμένη με πρωτοποριακές τεχνολογίες BMW Intelligent Personal Assistant, Digital Key, Head-up Display & Gesture Control, η νέα BMW Σειρά 1 σε περιμένει για να σου προσφέρει μία αξέχαστη εμπειρία οδήγησης.

Βελμάρ

Μαρίνου Αντύπα 10
57001 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310 475 871
www.bmw-velmar.gr

Εκπομπές CO₂ (gr/km): 100 - 162

Κατανάλωση (lt/100km): Εντός πόλης: 4,3 - 8,5 - Εκτός πόλης: 3,5 - 6,3 - Μικτός κύκλος: 3,8 - 7,1

Just Don't Think I'll Scream του Φρανκ Μποβέ

με σκοπό να φωτογραφίσει τον γάμο ενός πανί-σχυρου γαιοκτήμονα με το όνομα «κύριος Πόρτερ». Σε αυτό το βίαιο, σκληρό μέρος, όπου το τίμημα των λαθών –και των παθών– είναι υπερβολικά μεγάλο, ο Πέδρο θα αποκτήσει εμμονή με τη μέλλουσα σύζυγο του Πόρτερ, που είναι σχεδόν παιδί. Ό,τι ξεκινάει μέσα στο φως και τη γιορτινή ατμόσφαιρα της γαμήλιας τελετής θα οδηγήσει στα σκοτάδια μιας γενοκτονίας, στην οποία ο φωτογράφος θα αναγκαστεί να γίνει συνεργός.

Με μια ευρύτερη έννοια, όλο το «Der Fan» του Έκχαρτ Σμιτ είναι μια γιορτή που πήγε στραβά. Μέσα από την ανατριχιαστική ιστορία μιας φανατικής –στα όρια της παράνοιας– γκρουπ και του ποπ σταρ που έχει μετατρέψει σε είδωλο και λόγο ύπαρξής της, υπονοείται ότι ο παθιασμένος έρωτας της σύγχρονης Δύσης με την Εικόνα και τους μικρούς θεούς του θεάματος δεν μπορεί παρά να έχει τραγική κατάληξη. Η ταινία του Σμιτ ανακαλεί μνήμες από άγρια τελετουργικά μιας αρχαίας ανθρωπότητας, για την οποία η λατρεία ενός θεού έφτανε στο απόγειό της με τη βρώση του (ή, έστω, με τη βρώση του πλάσματος που τον αντιπροσώπευε).

Γιορτάζοντας την ανθρώπινη αντοχή

Το σινεμά, ούτως ή άλλως, γιορτάζει την ύπαρξη ακόμα και όταν παρουσιάζει τις πιο σκοτεινές πλευρές της. Μας καλεί να αναγνωρίσουμε το κομμάτι της βίας, της καταστροφής, της θλίψης ή της αδικίας που εμπεριέχεται στο Πραγματικό, όχι για να απελπιστούμε αλλά για να του αντιταχούμε πιο σθεναρά. Είναι λάθος να πιστεύουμε ότι η γιορτή σχετίζεται αποκλειστικά με τη χαρά και την ευδιαθεσία. Είναι κάτι πολύ πιο βαθύ και διαλεκτικό. Έχει περισσότερο να κάνει με την επιβεβαίωση της θέσης του ανθρώπου μέσα σ' έναν κόσμο που δεν είναι πάντα εύκολος ή φιλικός. Γιορτάζουμε την επιμονή μας να βρισκόμαστε εδώ παρά τις δυσκολίες, την επιδίωξη της ευτυχίας κόντρα σε όλα τα εμπόδια, όχι απαραίτητα μια τετελεσμένη, ευχάριστη κατάσταση.

Το νόημα του τελετουργικού είναι ακριβώς αυτό: μια προσπάθεια να αφαιρέσουμε από τη φύση την αδιάφορη παντοδυναμία της και να τοποθετήσουμε τον άνθρωπο στο επίκεντρο καταστάσεων που τον ξεπερνούν (ή τον καταργούν). Για παράδειγμα, μια κηδεία είναι επίσης

ένας εορτασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Μέσω αυτής, οι άνθρωποι αποχαιρετούν ένα μέλος της ομάδας τους και παράλληλα τιμούν το πέρασμά του από τον κόσμο, μετατρέποντας το τέλος αυτού του περάσματος σε κοινωνικό γεγονός. Η φύση μάς θέλει αναλώσιμους, αλλά εμείς της λέμε πως ο καθένας είναι ξεχωριστός και αναντικατάστατος.

Αυτή τη μοναδικότητα γιορτάζει η κηδεία (η πιο παράδοξη γιορτή που υπάρχει) κι αυτό ακριβώς είναι το θέμα της ταινίας «Oroslan», του Ματίας Ιβανίσιν, όπου οι κάτοικοι ενός μικρού χωριού συγκεντρώνονται για να μοιραστούν το βίωμα της απώλειας ενός συνανθρώπου τους. Κατά τη διάρκεια μιας αγρυπνίας, οι συγχωριανοί αφηγούνται προσωπικές ιστορίες για τη ζωή του εκλιπόντος κι αυτές οι αφηγήσεις επιβεβαιώνουν τον Οροσλάν ως μη αναλώσιμο. Ο άνθρωπος που έφυγε πήρε μαζί του ένα βλέμμα πάνω στον κόσμο και τα πράγματα, εντελώς δικό του. Τίποτα δεν θα μπορέσει να πάρει τη θέση του. Γιορτή εδώ σημαίνει και λίγο εξέγερση. Μια ήπια εξέγερση απέναντι στη φυσική τάξη πραγμάτων, μέσω της οποίας όμως αποδεχόμαστε καλύτερα το αναπόφευκτο.

Εξεγερμένοι «εορτάζοντες»

Εξέγερση και γιορτή, να δυο λέξεις που περιγράφουν τέλεια το σινεμά του Ντούσαν Μακαβέγιεφ, τον οποίο τιμά φέτος το Φεστιβάλ μ' ένα αφιέρωμα στο έργο του. Η πλέον εμβληματική του ταινία, το θρυλικό «Sweet Movie», γιορτάζοντας τη σχέση σεξουαλικής απελευθέρωσης και επανάστασης, μας επαναφέρει σ' εκείνη την οπτική που θέλει το σινεμά ικανό να αλλάξει τον κόσμο. Άναρχο και ανυπότακτο σε αφηγηματικές νόρμες και αισθητικούς κανόνες, το φιλμ του Μακαβέγιεφ αποτελεί το ίδιο μια εκρηκτική γιορτή εικόνων και ήχων.

Η γιορτή των Θεοφανίων θέτει σε κίνηση την αλυσίδα των γεγονότων στην ταινία «God Exists, her name is Petrounga», της Τεόνα Στρούγκαρ Μίτεβσκα. Οι άντρες μιας μικρής πόλης της Βόρειας Μακεδονίας δεν μπορούν με τίποτα να κωνέψουν ότι μια γυναίκα κατάφερε να πιάσει τον σταυρό. Ζητούν να τους τον παραδώσει, αλλά εκείνη δεν λυγίζει στις πιέσεις τους, αντιστέκεται. Ένα θρησκευτικό τελετουργικό στην επιφάνεια των –κινηματογραφικών– υδάτων, αλλά λίγο πιο βαθιά να κοιτάξεις θα δεις την ουσιαστική γιορτή να αναδύεται: αυτήν της γυναικείας χειραφέτησης και περηφάνιας που, κόντρα σε στερεότυπα και κατεστημένες αξίες, υψώνει ανάστημα.

Περί γυναικείας επαναστατικότητας πρόκειται και στο «Paricha» της Μούνια Μεντούρ. Στη σπαρασσόμενη από εμφύλιο πόλεμο Αλγερία του 1997, κάποιες γυναίκες αρνούνται να αποδεχτούν τις απαγορεύσεις των ισλαμιστών φονταμενταλιστών, που θέλουν να επιβάλουν ένα θεοκρατικό καθεστώς, πληρώνοντας βαρύ τίμημα. Μία εξ αυτών, η φοιτήτρια Παπίσα του τίτλου, η οποία λατρεύει τη μόδα, θα πείσει τις συμφοι-

---

Η γιορτή έχει περισσότερο να κάνει με την επιβεβαίωση της θέσης του ανθρώπου μέσα σ' έναν κόσμο που δεν είναι πάντα εύκολος ή φιλικός

τήτριές της να διοργανώσουν μια επίδειξη, για να αντιταχθούν σε εκείνους που θέλουν να ελέγχουν τις ζωές τους. Βλέπουμε και εδώ τον τρόπο με τον οποίο μια γιορτή (της μόδας συγκεκριμένα) μπορεί να αποτελέσει πράξη εξέγερσης υπό ορισμένες συνθήκες. Γιορτή και ανυπακοή σ' έναν θλιβερό κόσμο είναι ένα και το αυτό.

Το γιορτινό παιχνίδι της ζωής

Η γιορτή είναι, όμως, και χαρούμενη επιμονή. Και παιχνίδι. Και άρνηση να το βάλεις κάτω παρά τις όποιες δυσκολίες. Όπως κάνει η περιπλανώμενη ομάδα τραγουδιστών όπερας στο «To Live to Sing» του Τζόι Μα. Μια παρέα συναδέλφων, μια οικογένεια (κυριολεκτικά και μεταφορικά), ένα τσούρμο ανθρώπων που αντιλαμβάνονται τη ζωή ως ένα διαρκές ερέθισμα για τραγούδι, είτε θλιμμένο είτε χαρούμενο. Ανάλογα με την κατάσταση. Η πραγματικότητα μπορεί να είναι γκριζα, τα θαύματα περιορισμένα και οι ματαιώσεις να περιμένουν στη γωνία του δρόμου, αλλά η γιορτή παραμένει ο καλύτερος τρόπος να προχωρήσεις. Όταν την κάνεις τραγουδώντας, η διαδρομή γίνεται πιο ευχάριστη.

Στο «La Belle Époque» του Νικολά Μπεντό, μια εταιρεία έχει αναλάβει να προσφέρει στους πλούσιους πελάτες της μια πολύ εκλεπτυσμένη

και πρωτότυπη μορφή απόδρασης από τον κόσμο: τους μεταφέρει στην εποχή της επιλογής τους, κυριολεκτικά, αναπαριστώντας τη με σκηνικά και ηθοποιούς που ερμηνεύουν ανθρώπους από την εκάστοτε ιστορική περίοδο. Αυτή η παραβολή για τον τρόπο λειτουργίας της κινηματογραφικής ψευδαίσθησης κάνει ακόμα πιο ξεκάθαρη την αρχική μας διαίσθηση: το σινεμά είναι μια γιορτή μέσω της οποίας αρνούμαστε τους περιορισμούς της πραγματικότητας και αγκαλιάζουμε την επιθυμία μας, σε όλη της την έκταση. Η αποχαλινωμένη φαντασία που διακηρύσσει την ελευθερία της είναι ήδη, άλλωστε, μια χαρούμενη φιέστα.

Η μελαγχολία μετά το... «πάρτι»

Φέτος στο Φεστιβάλ θα δούμε πολλούς και διάφορους τρόπους με τους οποίους η γιορτή βρίσκει τη θέση της μέσα στον κόσμο, ακόμα κι απ' τους πιο αναπάντεχους δρόμους. Είναι η Juliette, της ομώνυμης ταινίας, που γιορτάζει τη διαφορετικότητά της, ξεφορτώνεται τα θλιβερά στερεότυπα και αντιμετωπίζει τη ζωή σαν ένα ξέφρενο πάρτι, στο οποίο είναι πάντα το τιμώμενο πρόσωπο. Είναι και η ιδιοφυής μέθοδος με την οποία αποφάσισε ο σκηνοθέτης του πρωτοποριακού «Just Don't Think I'll Scream», Φρανκ Μποβέ, να γιορτάσει την αγάπη

του στο σινεμά: ενώνοντας αναρίθμητα καρέ άλλων ταινιών προκειμένου να επενδύσει οπτικά τον εξομολογητικό του μονόλογο. Στο «Invisible», του Ιγκνάς Ζονίνας, ο πρώην χορευτής Τζόννας θα ξαναρχίσει να χορεύει, γνωρίζοντας μεγάλη επιτυχία, αλλά θα διαπιστώσει ότι η γιορτή της ζωής καμιά φορά δημιουργεί... «χορογραφίες» πολύ πιο δύσκολες από εκείνες που είναι σε θέση να εκτελέσει. Και η Λάρα, της ομώνυμης ταινίας του Γιαν Όλε Γκέρστερ, η οποία θα περάσει τα 60στά της γενέθλια μέσα σ' ένα κλίμα ελάχιστα εορταστικό, αντιμετωπίζοντας την απόρριψη από τον γιο της, ή οι τραγικοί γονείς του «Koko-di Koko-da» του Γιόχανες Νάιχολμ, που χάνουν την κόρη τους ανήμερα των όγδων γενεθλίων της, δεν μπορεί κανείς να πει ότι γνωρίζουν τις ευχάριστες όψεις της γιορτής.

Όμως το σινεμά υπάρχει για να μας υπενθυμίζει ότι το μεγάλο πάρτι της ζωής πολύ συχνά έχει τρομερή κατάληξη. Είναι λόγος αυτός για να πάψουμε να την τραγουδάμε και να τη γιορτάζουμε; Όχι. Η διπλή γιορτή που παίρνει υπόσταση στο 60ό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης επιδιώκει κυρίως μια σύνθεση αυτών των δύο εκ πρώτης όψεως αρχετυπικών αντιθέτων: της χαράς και της λύπης. Διότι η γιορτή, ας μην το ξεχνάμε, είναι πρωτίστως σύνθεση και σύνδεση: με το βαθύτερο, γλυκόπικρο είναι μας και με τους άλλους. 🎬

**CELEBRATE WITH XINOMAVRO
THE 1ST OF NOVEMBER !**

**INTERNATIONAL
XINOMAVRO
DAY
NOVEMBER**

1

McViton & Hamilton

H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

WWW.KATHIMERINI.GR

Ο Τζον Γουόττερς

Τζον Γουότερς:

«Όσο παράξενο κι αν ακούγεται, ήμουν πάντα ένας εμπορικός σκηνοθέτης»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
ΓΙΩΡΓΟ ΚΡΑΣΣΑΚΟΠΟΥΛΟ

Πάπας του trash ή «εθνικός αμερικάνικος θησαυρός», ο Τζον Γουότερς δεν έχει κανένα απολύτως πρόβλημα με οποιονδήποτε από τους δύο αυτούς τίτλους (ή κάποιον άλλον ενδιάμεσα) θελήσετε να του αποδώσετε. Θρυλικός σκηνοθέτης ενός underground σινεμά που υπήρξε πάντα τόσο εξωφρενικό όσο κι αστείο και τόσο ανάλαφρο όσο και βαθιά πολιτικό, είναι την ίδια στιγμή ένας αληθινός οικουμενικός άνθρωπος. Από το σινεμά έως τα εικαστικά, από τη λογοτεχνία έως το stand up comedy, ο Γουότερς έχει ασχοληθεί με κάθε μορφή τέχνης για να την υπονομεύσει και την ίδια στιγμή να την ανυψώσει. Κι αν το μεγαλύτερο και καλύτερο έργο τέχνης που δημιούργησε στην πλούσια καριέρα του πιθανότατα δεν είναι άλλο από την ανεπανάληπτη ύπαρξή του (διότι αν δεν υπήρχε ένας άνθρωπος σαν τον Γουότερς, τότε σίγουρα θα έπρεπε να εφευρεθεί), για όλους εμάς που μάθαμε να βγάζουμε τη γλώσσα στον κόσμο μέσα από το αυθάδικο, θαρραλέο, φλεγόμενο σινεμά του θα παραμένει για πάντα ένας από τους σημαντικότερους σκηνοθέτες όλων των εποχών και προφήτης ενός επαναστατικού, απελευθερωτικού savoir vivre που αξίζει να βιωθεί κι εκτός του ξέφρενου σύμπαντος των ταινιών του. Λίγο πριν από την άφιξή του στο 60ό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, μας μίλησε για όλα.

Για το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης διαλέξατε μια σειρά από απροσδόκητες ταινίες. Κάτι που δεν εκπλήσσει κάποιον που ακολουθεί τις λίστες με τις αγαπημένες σας ταινίες για κάθε χρονιά που δημοσιεύετε.

Θα έλεγα ότι η ειδικότητά μου είναι οι feel-bad ευρωπαϊκές ταινίες.

Και, υποθέτω, όταν αγαπάτε μια ταινία, την αγαπάτε πολύ. Θυμάμαι να διαβάζω μια ατάκα σας για το «Crash» του Ντέιβιντ Κρόνενμπεργκ: «Αυνανίζομαι μ' αυτή την ταινία».

Λοιπόν ναι, ήταν σαν πορνό με αυτοκινητιστικά δυστυχήματα, αλλά... μερικά από τα πράγματα που έχω πει... Σκέφτομαι καμιά φορά, Θεέ μου, το είπα όντως αυτό το πράγμα; Αλλά ναι, είμαι σίγουρος ότι το είπα. Ακούγεται σαν κάτι που θα έλεγα δέκα χρόνια πριν. Νομίζω ότι το εννοούσα μεταφορικά, αλλά ακόμη κι έτσι... [γελάει].

Είμαι βέβαιος ότι το είχατε πει μεταφορικά [γέλια]. Υποθέτω όμως ότι για πολλούς ανθρώπους και οι δικές σας ταινίες λειτουργούν με έναν αντίστοιχο τρόπο. Με αντίστοιχο πάθος. Σαν «φάρσοι» για όλους τους «παράξενους», τους «απροσάρμοστους» ανθρώπους, για να αναγνωρίσουν ο ένας τον άλλον και να συναντηθούν.

Η αλήθεια είναι πως... κάτι τέτοιο... Αλλά όταν έκανα αυτές τις ταινίες, ειδικά τις πρώτες μου, τις έκανα με οδηγό εκείνο το χιούμορ που

θα έκανε εμένα και τους φίλους μου να γελάσουμε. Απηκούσαν τη δική μας αίσθηση του χιούμορ και τις επιρροές μας – και, φυσικά, το πόσο μακριά μπορούσαμε να σπρώξουμε τα πράγματα τόσο στο arthouse όσο και στο exploitation σινεμά. Κι εγώ απλώς έβαλα όλα αυτά τα πράγματα σε ένα μείγμα, από τον εμετό του Ίνγκμαρ Μπέργκμαν ως τα βυζιά του Ρας Μάγιερ – ακόμη κι αν ήταν ψεύτικα – και το μελόδραμα του Ντάγκλας Σερκ. Προσπάθησα να βάλω όλες αυτές τις επιρροές μου μαζί και να τις σατιρίσω. Με κάποιο τρόπο, κάθε μια από τις ταινίες μου ανήκει σε ένα είδος που ήθελα να σατιρίσω. Ανέκαθεν πήγαινα σινεμά, πάντα διάβαζα για το σινεμά, και νομίζω ότι αυτό που ήθελα να κάνω ήταν να δημιουργήσω ένα νέο κινηματογραφικό είδος. Κάτι σαν sexploitation art films. Ή, μάλλον, ούτε καν sexploitation αλλά απλώς exploitation – γιατί δεν νομίζω ότι αυνανίστηκε ποτέ κανείς με τις ταινίες που έκανα. Όταν κάνατε εκείνες τις πρώτες σας ταινίες, νιώθατε την αίσθηση του κινδύνου; Ή απλώς το διασκεδάζατε;

Νομίζω τίποτα από τα δύο. Πολλοί άνθρωποι μου λένε ότι τα γυρίσματα πρέπει να ήταν απολαυστικά, αλλά σκεφτείτε: γυρίζαμε δεκατρείς ώρες τη μέρα, συχνά δίχως άδειες και δίχως να έχω ιδέα τι ακριβώς κάνω. Δεν ήταν διασκεδαστι-

κό, όχι. Αλλά είμαι πολύ περήφανος για τη δουλειά μου τότε. Σκέφτομαι πώς γύρισα εκείνες τις ταινίες. Γιατί, όπως είπα, πραγματικά δεν είχα ιδέα τι έκανα. Όσο για τον κίνδυνο, ναι, ίσως ήταν λίγο επικίνδυνα. Μας συνέλαβαν όταν κάναμε το «Mondo Trasho», η λογοκρισία μάς είχε στο στόχαστρο – αλλά όχι, δεν φοβόμουν ότι θα μπω φυλακή. Ερχόμουν από ένα προνομιούχο περιβάλλον. Ήξερα ότι θα έχω τη στήριξη των γονιών μου, αν συνέβαινε κάτι κακό. Και παρότι θα ήθελα να ανοίξει η γη και να τους καταπιεί παρά να μιλήσουν για τις ταινίες μου, τις χρηματοδότησαν από την αρχή – αλλά τους πλήρωσα έως τελευταία δεκάρα.

Το να σοκάρετε θα λέγατε ότι ήταν ένας από τους στόχους σας;

Ναι, η αλήθεια είναι πως ήταν ένας από τους στόχους μου, αλλά θα προσθέσω μερικές ακόμη λέξεις: «και να τους κάνω να γελάσουν». Ήθελα να τους σοκάρω και να τους κάνω να γελάσουν. Κι έκανα ταινίες που θα μισήσουν οι χίπις, αλλά στην πορεία οι χίπις έγιναν πανκ κι έτσι οι ταινίες μου πάντα έβρισκαν την ανταπόκριση που ήθελα από το κοινό μου. Ποτέ μου δεν ένιωσα ότι δεν με καταλάβαιναν.

Επίσης, το τι σοκάρει τους ανθρώπους είναι πάντα σχετικό. Μέσα στα χρόνια είδα όλους τους κανόνες της λογοκρισίας να καταρρίπτονται. Κι αναρωτιέμαι, τι άλλο υπάρχει πλέον να καταρριφθεί;

Επάνω: *Female Trouble* του Τζον Γουότερς
Κάτω: *Boom!* του Τζόζεφ Λόουζι

«Με κάποιο τρόπο, κάθε μια από τις ταινίες μου ανήκει σε ένα είδος που ήθελα να σατιρίσω»

Μιλήσατε για «sexploitation» νωρίτερα και τώρα μιλάτε για την απεικόνιση του σεξ στο σινεμά, αλλά οι ταινίες σας με κάποιο τρόπο δεν έχουν καν να κάνουν με το σεξ, αλλά με μια παράβαση, το σπάσιμο των ταμπού σε ένα πιο βαθύ επίπεδο.

Απολύτως. Όταν ο Πολ Μορισέι είδε το «Pink Flamingos», μου είπε ότι είναι η μόνη ταινία που έχει δει που μισεί το σεξ περισσότερο απ' ό,τι εγώ. Προφανώς, δεν μισούσα το σεξ, αλλά καταλαβαίνω απόλυτα τι εννοούσε. Ήταν μια ελάχιστη σεξουαλική ταινία. Το σεξ στο «Pink Flamingos» ήταν τόσο γελοίο και τόσο απαίσιο όσο οτιδήποτε άλλο σε εκείνη την ταινία.

Στη Θεσσαλονίκη θα κάνετε ένα workshop για νεαρούς σκηνοθέτες. Ποιο πράγμα θα λέγατε ότι θα θέλατε να σας είχε πει κάποιος πριν ξεκινήσετε να κάνετε ταινίες, ή στην αρχή της καριέρας σας;

Νομίζω πως, ακόμη κι αν δεν ξέρεις τα πάντα για την τεχνική πλευρά, αυτό δεν έχει σι' αλήθεια σημασία. Πάντα έλεγα πως, αν το πρώτο πράγμα που λες όταν βγαίνεις από το σινεμά είναι πως η ταινία ήταν όμορφη, αυτό σημαίνει ότι είδες μια κακή ταινία. Οι πρώτες μου ταινίες ήταν φρικτές από τεχνικής πλευράς, αλλά αν σου άρεσαν θα τις περιέγραφε ως «ακατέργαστες»· αν δεν σου άρεσαν, θα τις έλεγε «ερασιτεχνικές». Και στην ουσία σημαίνουν και τα δυο το ίδιο πράγμα. Οπότε, μην φοβάσαι αν δεν ξέρεις τι ακριβώς κάνεις, αν προχωράς σκοντάφτοντας. Μερικές φορές μπορεί να σκοντάψεις και να πείσεις σε μια περιοχή που κάποιοι θα αποκαλέσουν τέχνη. Ακόμη κι αν δεν ήταν αυτό που προσπαθούσες να επιτύχεις.

Τι σημαίνουν για εσάς οι λέξεις «κακό γούστο»;

Σήμερα; Σχεδόν τίποτα. Κοίτα το αμερικάνικο γούστο. Μπορείς να πεις τι είναι καλόγουστο και τι όχι πλέον; Κακό γούστο είναι να προσπαθείς να δείχνεις πλούσιος. Ακόμη κι αν είσαι πλούσιος, είναι κακόγουστο. Νομίζω ότι η μόνη χώρα στην οποία ξέρουν να είναι πλούσιοι με τον σωστό τρόπο είναι η Ελβετία. Ντρέπονται γι' αυτό. Ίσως επειδή είναι πλουσιότεροι από τους περισσότερους ανθρώπους εκεί έξω.

Ίσως. Αλλά δεν μισώ όλους τους πλούσιους. Αστειεύεσαι; Αν δεν υπήρχαν οι πλούσιοι, ποιος θα μου δάνειζε λεφτά να κάνω ταινίες; Ποιος θα αγόραζε τέχνη; Μου αρέσουν οι πλούσιοι. Μερικοί από αυτούς. Και, φυσικά, υπάρχουν και κακοί φτωχοί. Ξέρω και μερικούς φτωχούς που είναι αληθινά καθάρματα... 🍌

SALONIKI INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL 31.10-10.11.2019

60th THESS

Διάλεξε ένα μέρος που
το καλό πάντα θριαμβεύει.

Κάνε την αρχή για κάτι **Ανεκτίμητο**

Χρησιμοποίησε **Mastercard®** για την αγορά εισιτηρίων
του **60ου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης**
και διεκδίκησε επιτόπου **διπλές προσκλήσεις**.

Ταυτόχρονα μπες στην κλήρωση για μία ανεκτίμητη
εμπειρία στο **Φεστιβάλ Κινηματογράφου**
του Βερολίνου.

Ισχύει έως και 9/11. Όροι και προϋποθέσεις στο
facebook.com/MastercardGreece

Mastercard,
Υπερήφανος Χορηγός
της Αυτοπεποίθησης

Meet the Future

ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΤΕΛΛΑΚΗ

Δεν έχουν κάνει ακόμα το μεγάλο μήκους κινηματογραφικό τους ντεμπούτο, αλλά αυτοί οι 15 σκηνοθέτες έχουν προλάβει να συναντηθούν με την παγκόσμια κινηματογραφική κοινότητα. Έχουν επιλεγεί με τις μικρού μήκους ταινίες τους στα προγράμματα των 13 μεγαλύτερων φεστιβάλ του εξωτερικού (Κάννες, Βενετία, Βερολίνο, Λοκάρνο, Κάρλοβι Βάρι, Σαν Σεμπαστιάν, Λονδίνο, Ρότερνταμ, Νέα Υόρκη, Τραϊμπέκα, Τορόντο, Σάντανς, Μπουσάν) και κάποιοι έχουν γυρίσει με βραβεία στις βαλίτσες τους. Το 60ό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης σάς τους συστήνει μέσα από μία δράση στο πλαίσιο της Αγοράς, που πραγματοποιείται σε συνεργασία με το Ίδρυμα Ωνάση.
Γνωρίστε τους:

Άρτεμις Αναστασιάδου

Σκέιτ, ένα φόρεμα με πουλίες, ερωτικά σκιρτήματα. Αυτά είναι τα συστατικά της μικρού μήκους «I Am Mackenzie», που κέρδισε πρώτο βραβείο στο τμήμα Texas Shorts στο SXSW και προβλήθηκε στο London Film Festival. Η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία της 40χρονης σκηνοθέτιδος και μοντέζ από τη Θεσσαλονίκη έχει τίτλο «Belongings» και βρίσκεται στο στάδιο αναζήτησης παραγωγού. «Είναι η ιστορία μιας κοπέλας που χάνει τη μητέρα της και μαζί με αυτήν το σπίτι και όλα όσα της ανήκουν. Στην πορεία τα ανακαλύπτει σε παζάρια και αντικερί στην Αθήνα», σημειώνει η Άρτεμις Αναστασιάδου.

Μυρσίνη Αριστείδου

Η μικρού μήκους «Άρια», με κεντρικό χαρακτήρα μια 16χρονη κοπέλα, έκανε πρεμιέρα στη Βενετία και ταξίδεψε στο Σάντανς, ενώ η «Σεμέλη» κέρδισε ειδικό βραβείο της Επιτροπής Generation KPlus στην Μπερλινάλε. Το σενάριο της πρώτης μεγάλου μήκους ταινία της, «Iris», συμμετέχει στο Crossroads της Αγοράς του 60ού Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Η υπόθεση διαδραματίζεται στην Κύπρο και η ταινία βρίσκεται στο στάδιο της χρηματοδότησης.

Σοφία Γεωργοβασίλη

Έχοντας εμφανιστεί σε γνωστές ταινίες του σύγχρονου ελληνικού σινεμά (όπως το «Μαύρο λιβάδι» του Βαρδή Μαρινάκη), η ηθοποιός Σοφία Γεωργοβασίλη πέρασε πίσω από τις κάμερες. Η μικρού μήκους ταινία της, «Προετοιμασία», έκανε παγκόσμια πρεμιέρα στο Φεστιβάλ του Τορόντο. Το μεγάλο μήκους ντεμπούτο της θα έχει τίτλο «Mignon» και διαδραματίζεται το 1997. Είναι «μια ιστορία ενηλικίωσης που σχετίζεται με μια ιστορία διαφθοράς, ιδωμένη μέσα από τα μάτια ενός 15χρονου κοριτσιού», σημειώνει η σκηνοθέτις.

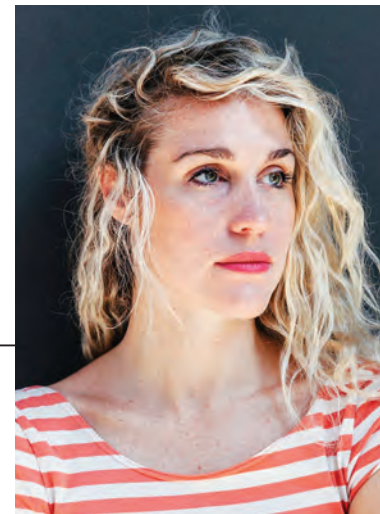
Έμμα Δοξιάδη

Η πρόσφατη μικρού μήκους ταινία της, «Automatic», συμμετείχε στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Νέας Υόρκης. Σε αυτήν, δύο κορίτσια συνειδητοποιούν πως βρίσκονται υπό απειλή όταν κατά λάθος φωτογραφίζουν κάτι που δεν έπρεπε. Η σκηνοθέτις δουλεύει ήδη πάνω σε δύο πρότζεκτ. «Γράφω ένα μεγάλο μήκους σενάριο που εμβαθύνει στην ιδέα και στους χαρακτήρες της μικρού μήκους μου, “Automatic”, ενώ δουλεύω και πάνω σε ένα σενάριο που βασίζεται στην πραγματική ιστορία μιας πολύ νεαρής, μα τρομακτικά θαρραλέας, γυναίκας στο Παρίσι κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου», λέει η Έμμα Δοξιάδη.

Νεριτάν Ζιντζιρία

Η μικρού μήκους «Το χαμομήλι» (2012) έκανε πολλούς να συγκρίνουν τον Νεριτάν Ζιντζιρία με μεγάλα ονόματα του παγκόσμιου κινηματογράφου. Αυτή την περίοδο ο 30χρονος σκηνοθέτης ολοκληρώνει το πρώτο του θεατρικό με τίτλο «Βελερεφόντης», γραμμένο με μορφή αρχαίας τραγωδίας, και ετοιμάζει την πέμπτη του μικρού μήκους, ένα πειραματικό docu-fiction για έναν μοναχό που ασχολήθηκε αυτοδίδακτα με τη φωτογραφία στο Άγιο Όρος το 1930. Παράλληλα, το σενάριο της πρώτης του μεγάλου μήκους «Το ευαγγέλιο του Κίμωνα», που συμμετέχει στο Crossroads της Αγοράς του 60ού ΦΚΘ, «αναφέρεται σε μια ερωτική φαντασίωση που πηγαιίνει πολύ στραβά».

Κωνσταντίνα Κοτζαμάνη

Από τις πολυβραβευμένες και πολυταξιδεμένες δημιουργούς του σύγχρονου ελληνικού σινεμά, η Κωνσταντίνα Κοτζαμάνη έχει συμμετάσχει με ταινίες της σε περίπου 400 Φεστιβάλ. Ήταν δύο φορές υποψήφια για βραβείο της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου (το 2015 και το 2017). Ετοιμάζει την πρώτη μεγάλου μήκους ταινία της, η οποία εκτυλίσσεται σε μια σχολή για επαγγελματίες γοργόνες στην Ιαπωνία. Εκεί, η Ακάμε μαθαίνει να κολυμπά δίπλα σε καρχαρίες και να κρατά την αναπνοή της, αλλά το ξύπνημα της επιθυμίας θα ξυπνήσει μυστικά ανάμεσα στους τοίχους της σχολής.

Βασίλης Κεκάτος

Ο πρώτος Έλληνας σκηνοθέτης που κέρδισε Χρυσό Φοίνικα μικρού μήκους ταινίας, ο Βασίλης Κεκάτος κάλυψε την «Απόσταση ανάμεσα στον ουρανό κι εμάς», καταφέρνοντας να συγκινήσει την κριτική επιτροπή του πρόσφατου Φεστιβάλ Κινηματογράφου των Καννών. Αυτή την περίοδο ολοκληρώνει το σενάριο της μεγάλου μήκους ταινίας του. «Πρόκειται για την επέκταση της “Απόστασης ανάμεσα στον ουρανό κι εμάς”». Βρίσκουμε τους δύο χαρακτήρες που συναντήθηκαν στο βενζινάδικο εκείνη τη νύχτα και ακολουθούμε την ερωτική τους ιστορία σε ένα ρομαντικό road trip», λέει ο σκηνοθέτης.

Φέτος, το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης ανέθεσε στον Βασίλη Κε-

κάτο να σκηνοθετήσει τα σποτ της επετει- ακής διοργάνωσης. Αντλώντας έμπνευση από την ευχή «χρόνια πολλά», ετοίμασε τέσσερα υπέροχα κινηματογραφικά σποτ. «Σκεπτόμενος πως όταν γιορτάζει ένα Φεστιβάλ γιορτάζει και η πόλη του, ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπόρεσα να προσεγγίσω την πόλη της Θεσσαλονίκης ήταν η ευαισθησία. Αναγνωρίζω τη Θεσσαλονίκη μέσα σε πολλά πρόσωπα και σώματα, κάθε φορά όμως αυτό που θα επέλεγα να κάνω θα ήταν να την κοιτάξω με ζεστασιά και να της ευχηθώ χρόνια πολλά μέσα από όλους αυτούς τους χαρακτήρες και τις φωνές που το σινεμά μου δίνει τη δυνατότητα να κατοικήσω, έστω και για μερικές στιγμές», σημειώνει ο σκηνοθέτης.

Στέλλα Κυριακοπούλου

Γεννημένη στο Νιου Τζέρσεϊ από έλληνες γονείς, η σκηνοθέτις Στέλλα Κυριακοπούλου ήρθε στην Αθήνα σε ηλικία 9 ετών. Σπούδασε γλυπτική, αλλά ασχολήθηκε με τη σκηνοθεσία. Η μικρού μήκους «Βόλτα» συμμετείχε στο διαγωνιστικό τμήμα του Σάντανς και κέρδισε το βραβείο «Women Film in Los Angeles». Η επόμενη μικρού μήκους ταινία της «Mom's Movie» έκανε πρεμιέρα στο Φεστιβάλ του Λοκάρνο. Η Στέλλα Κυριακοπούλου ζει και εργάζεται στη Βαρκελώνη και αυτή την περίοδο ετοιμάζει μια μεγάλου μήκους κωμωδία.

Νικόλαος Κυρίσης

Μετά το μικρού μήκους σκηνοθετικό του ντεμπούτο με ήρωα έναν μοναχικό άνδρα (το «King Kong» έκανε πρεμιέρα στο Φεστιβάλ του Ρότερνταμ), ο Νικόλαος Κυρίσης ετοιμάζει την πρώτη του μεγάλου μήκους ταινία. «Είναι μια δραματική ταινία μυθοπλασίας με τρεις εφήβους που αναγκάζονται να παλέψουν και να βρουν τις άκρες τους στην Αθήνα του τώρα, με τις κακουχίες και τις δυσκολίες της. Έρχονται αντιμέτωποι με τους ρόλους και τις ευθύνες που πρέπει να αναλάβουν», σημειώνει ο σκηνοθέτης. Την παραγωγή της ταινίας έχει αναλάβει η Μαρία Δρανδάκη.

Ευθύμης Kosemund Σανίδης

Ο ελληνογερμανός σκηνοθέτης με καταγωγή από τη Μυτιλήνη έχει ήδη στο ενεργητικό του δεκάδες συμμετοχές σε μεγάλα ξένα Φεστιβάλ – ανάμεσά τους του Λοκάρνο και της Βενετίας. Ετοιμάζει την πρώτη του μεγάλου μήκους ταινία, για την οποία σημειώνει: «Ο πυρήνας της αφήγησης ξεπηδά από το οικογενειακό μου παρελθόν και κοιτάζει τη σχέση πατέρα-γιου σε ένα σύγχρονο, αποκαλυπτικό περιβάλλον. Το φάντασμα του πατέρα, που πλανάται γύρω από μια κωμόπολη, θα συναντήσει έναν νεαρό άντρα που έχει μόλις φτάσει, ενώ ανεξήγητα γεγονότα αρχίζουν να εξαπλώνονται». Την παραγωγή έχει αναλάβει ο Γιώργος Τσούργιαννης.

Θανάσης Νεοφώτιστος

Ταυτότητα, προσδοκίες, επιθυμία. Τα ζητήματα αυτά κατέχουν κεντρικό ρόλο στις μικρού μήκους ταινίες του Θανάση Νεοφώτιστου, που έχουν ταξιδέψει σε όλες τις γωνιές του κόσμου – κάνοντας μια στάση σε Βενετία και Τορόντο. Αυτή την περίοδο ο σκηνοθέτης ετοιμάζει την ταινία «Ο Πέτρος και ο λύκος», μια queer folk ιστορία ενηλικίωσης. Το πρότζεκτ, το οποίο συμμετέχει φέτος στο Crossroads της Αγοράς του 60ού ΦΚΘ, αναζητά χρηματοδότηση και συμπαραγωγή. Παράλληλα, όπως σημειώνει, γράφει «ήδη το σενάριο της επόμενης μεγάλου μήκους με τίτλο “Wild Boars” για μια έγκυο γυναίκα που αναζητά την ταυτότητά της για να γεννήσει».

Onassis Stegi, the home of contemporary culture.
We create the conditions, explore the ideas and
trigger bold discussions that shape and shake society.

onassis.org

ALL WE HAVE IS WORDS
ALL WE HAVE IS WORDS

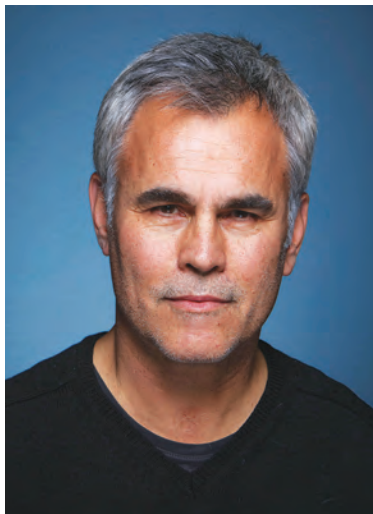
ONASSIS
STEGI

Ζακλίν Λέντζου

Οικογενειακές σχέσεις, απώλεια, μοναξιά. Τα θέματα αυτά απασχολούν τη Ζακλίν Λέντζου, με τις μικρού μήκους της να έχουν ταξιδέψει σε Λοκάρνο, Βερολίνο και Κάννες. Ολοκληρώνει την πρώτη της μεγάλου μήκους ταινία, «Σελήνη, 66 ερωτήσεις», μια ιστορία για τη σχέση μιας κόρης με τον πατέρα της. Το πρότζεκτ, σε παραγωγή Φένιας Κοσοβίτσα, έχει ταξιδέψει στο MFI, το Τορίνο και το Σάντανς, ενώ φέτος συμμετέχει στο Agora Works in Progress. Προετοιμάζει ήδη τη δεύτερη ταινία της, με τίτλο «George», η οποία θα επικεντρώνεται και πάλι στη σχέση ενός πατέρα με την κόρη του, σε ένα άλλο στάδιο της ζωής τους, όταν το κορίτσι είναι πολύ μικρό.

Βαγγέλης Λυμπερόπουλος

Έπειτα από την επιτυχία της μικρού μήκους «Play» σε εγχώρια και διεθνή Φεστιβάλ, ο σκηνοθέτης Βαγγέλης Λυμπερόπουλος ετοιμάζει τη μεγάλη μήκους εκδοχή της. Στην ταινία, το παιχνίδι από μοχλός αποσυμπίεσης μετατρέπεται σε εμμονή για μια ομάδα ανθρώπων που επιζητούν απεγνωσμένα την ελευθερία που λείπει από τις ζωές τους. Εμβαθύνοντας στους χαρακτήρες, η μεγάλου μήκους ταινία πραγματεύεται την έννοια της ευθύνης ως τιμήματος της ελευθερίας. Η παραγωγή είναι της Foss Productions, με συμπαραγωγή την Play Productions, και βρίσκεται στο στάδιο της χρηματοδότησης.

Χρήστος Μασσαλάς

Σε δεκάδες ξένα Φεστιβάλ έχει συμμετάσχει με τις μικρού μήκους ταινίες του ο σκηνοθέτης Χρήστος Μασσαλάς. Το «Cora-Loca» έκανε πρεμιέρα στο Δεκαπενθήμερο Σκηνοθετών στις Κάννες, ήταν υποψήφιο στα βραβεία της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου και συμμετείχε στην προκριματική φάση για τα Όσκαρ του 2019. Το Φεστιβάλ του Λοκάρνο τον επέλεξε ως έναν από τους 15 πιο πολλά υποσχόμενους νέους σκηνοθέτες. Το μεγάλου μήκους πρότζεκτ του, «Broadway», είναι «η ιστορία μιας συμμορίας μικροαπατεώνων στη σύγχρονη Αθήνα, που έχει χορό, φτερά, κυνηγητά μέσα στη νύχτα, στοιχεία θρίλερ και μιούζικαλ».

Λουκιανός Μοσχονάς

Ο γεννημένος στην Αθήνα, με σπουδές στη Λιόν και τη Λιλ της Γαλλίας, 34χρονος Λουκιανός Μοσχονάς είναι ένας από τους πολλά υποσχόμενους νέους δημιουργούς του ευρωπαϊκού σινεμά. Το «Jeunes hommes à la fenêtre» κέρδισε βραβείο της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου για μικρού μήκους ταινία. Αυτή την περίοδο ετοιμάζει την πρώτη του μεγάλου μήκους ταινία, «La Casa d'Irene», ένα λοξό και ταξικό νουάρ ατελείωτων γκρεμισμάτων και ανακαίνισης σ' ένα αθηναϊκό υπόγειο διαμέρισμα. Παράλληλα, αναπτύσσει και μια γαλλική ταινία.

JAMESON®

IRISH WHISKEY

**DISTILLED.
DISTILLED.
AND DISTILLED
AGAIN.
WHY?
TASTE,
THAT'S WHY.**

«Με τρυφερότητα και με κρυφό ανατρίχιασμα...»

ΤΟΥ ΦΩΤΗ ΑΠΕΡΓΗ

Όταν η μουσική του Μάνου Χατζιδάκι συνάντησε το αναρχικό κινηματογραφικό βλέμμα του Ντούσαν Μακαβέγιεφ στο «Sweet Movie», γράφτηκε μια νέα σελίδα. Γυρίζουμε ξανά σ' αυτήν και σε μια ολόκληρη εποχή, με αφορμή το μεγάλο αφιέρωμα του 60ού Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης στο έργο του Μακαβέγιεφ.

Sweet Movie

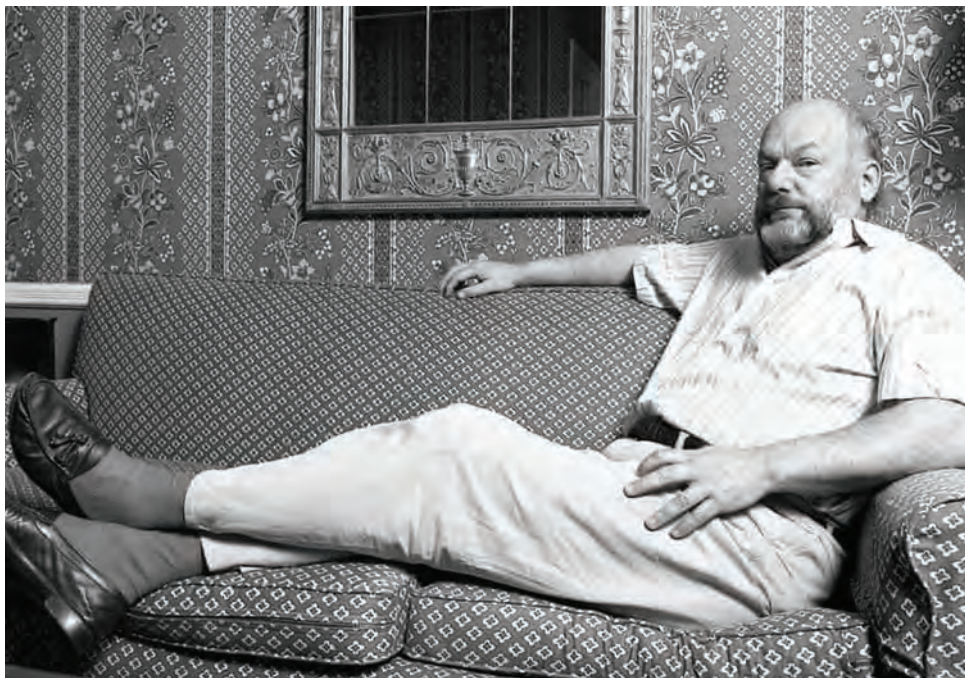
Δύομιση μήνες μετά την πτώση της δικτατορίας, δεν περνούσε μέρα χωρίς ένα νέο πολιτικό γεγονός. Στις αρχές Οκτωβρίου του 1974 ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ίδρυσε πανηγυρικά τη Νέα Δημοκρατία, ενώ, λίγες μέρες μετά, χιλιάδες άνθρωποι κατέκλυσαν το γήπεδο Καραϊσκάκη τραγουδώντας σθεναρά μαζί με τον Μίκη Θεοδωράκη και απαιτώντας ρυθμικά «δώσε τη χούντα στον λαό». Ο Μάνος Χατζιδάκις άκουγε ακόμη επικρίσεις επειδή το 1972, πριν πέσουν οι πραξικοπηματίες, είχε εκδώσει έναν κύκλο τραγουδιών περί έρωτος. Όμως, πολλοί αναγνώριζαν ήδη στον «Μεγάλο Ερωτικό» ένα μουσικό έργο που στέκεται πάνω από τις εποχές.

Εκείνο, πάντως, το κυριακάτικο πρωινό της 20ής Οκτωβρίου στο Άστυ, ο Χατζιδάκις δεν μίλησε για τίποτα απ' ό' αυτά, αλλά σύστησε στο κοινό έναν «Βαλκάνιο Γιουγκοσλάβο, νεομαρξιστή, αναρχικό, περίτεχνο κι απλοϊκό, [που] περιφέρεται στον λεγόμενο δυτικό μας κόσμο μ' όλη τη σκανδαλιά ενός ξεχωριστά ζωηρού παιδιού, με την αστραφετήριή ματιά ενός ανατολίτη άρχοντα, αλλά και με την ώριμη απλότητα ενός προικισμένου μεσήλικα». Δεν ήταν άλλος από τον Ντούσαν Μακαβέγιεφ, τις αναπάντεχα ποιητικές, θαρραλέες ταινίες του οποίου θα δούμε στο μεγάλο αφιέρωμα του 60ού Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

Ο 49χρονος, τότε, συνθέτης είχε ενθουσιαστεί με τα «Μυστήρια του οργανισμού», και με χαρά ανταποκρίθηκε στην πρόταση του Μακαβέγιεφ να συνθέσει μουσική για τη νέα του ταινία. Εντόπιζε, άλλωστε, σ' εκείνον αρετές που χαρακτήριζαν και τον ίδιο: «Δεν είναι "στρατευμένος". Δεν κάνει εύκολη πολιτική. Αλλά το αποτέλεσμα του είναι πολιτικό, μια και τον χαρακτηρίζει η βαθιά γνώση του σημερινού μας κόσμου». Αυτός, βέβαια, δεν ήταν ο μόνος λόγος που η μουσική του Χατζιδάκι ταίριαζε τόσο με το «Sweet Movie», που προβλήθηκε εκείνο το φθινοπωρινό πρωινό του 1974 στο Άστυ...

Ήδη από το 1966, όταν άρχισε να ζει μεταξύ Λος Άντζελες και Νέας Υόρκης πριμοδοτημένος με το Όσκαρ, ο συνθέτης ένιωσε ότι δεν του αρκούσε πια να ταξιδεύει «με την Ελλάδα παραβοκύρη». «Επιζητώ το πιο τρελό τραγούδι που έχει ακούσει ποτέ άνθρωπος. Και τους πιο περίεργους ήχους για συνοδεία», έγραφε το 1968 στον φίλο του Δημήτρη Βερνίκο (που αργότερα θα γύριζε το εξαιρετικό ντοκιμαντέρ «Ο καθρέφτης και το μαχαίρι»). «Τότε ζητούσα με πάθος να 'μαι Έλληνας. Σήμερα δεν υπάρχει αυτό το πρόβλημα. Είμαι Έλληνας. Και γι' αυτό έχω την άνεση να 'μαι πολίτης του κόσμου».

Άλλοτε, ανήγγελλε με ενθουσιασμό: «Παρήγγειλα ινδικά ρούχα... επίσης, κι ένα σακάκι Μάο Τσετσούνγκ. Λατρεύω τον παροξυσμό των ημερών». Παράλληλα, συνέθετε ενθουσιασμένος τη μουσική του «Blue» του Σίλβιο Ναριτζάνο, ξαναδιάβαζε Μακρυγιάννη, συναντούσε τους

Ντούσαν Μακαβέγιεφ

Bee Gees και τον Ηλία Καζάν, και οραματιζόταν να κάνει ταινία την «Οδό Ονειρών» με πρωταγωνιστή τον Τέρενς Σταμπ, λιμπρετίστα τον Τζον Λένον και χορογράφο τον Μορίς Μπεζάρ.

Όμως, ο βιομηχανικός ρυθμός παραγωγής του Χόλιγουντ και τα χτυπήματα των ανταγωνιστών του τελικά αποθάρρυναν τον Χατζιδάκι. «Πέρασα πολλά, απίθανα σε πρωτοτυπία και γκανγκστερισμό... Paramount τέλος», ανακοίνωσε απογοητευμένος. Ενώ, μετά τις δολοφονίες των Μάρτιν Λούθερ Κινγκ και Ρόμπερτ Κένεντι και την εκλογή του Νίξον, «η Αμερική», έγραψε, «απέκτησε το αληθινό της πρόσωπο. Αντιδραστικότητα, εθνικισμός, νοικοκυροσύνη».

Με την είσοδο της νέας δεκαετίας, λοιπόν, ο συνθέτης ταξίδευε συχνότερα στη Ρώμη και το Παρίσι, ικανοποιώντας τη νοσταλγία του για την ευρωπαϊκή κουλτούρα, ενώ συνέχισε να γράφει μουσική για ταινίες όπως το «The Martlet's Tale» του Τζον Κρόουθερ (όπου ο Σον Φίλιπς πρωτοτραγούδησε την «Μπαλάντα των αισθήσεων και των παραισθήσεων» στα αγγλικά). Όμως, καμιά από αυτές τις ταινίες δεν έχει τόσο ανάγλυφο το αποτύπωμα των αναζητήσεών του της εποχής εκείνης όπως το «Sweet Movie».

Η γλύκα των νυκτών και το ρίγος των τοξωτών εγχόρδων, η αναγεννησιακή ευγένεια και το μεσογειακό φως (που ο Χατζιδάκις είχε ταυρίσει από το 1965 στο «Χαμόγελο της Τζοκόντας»), η τούμπα, το ηλεκτρικό όργανο και οι επιρροές του ροκ (που κυριαρχούσαν στο «Reflections» του 1970), οι αισθησιακές διφωνίες της Μαρίας Κάθηρα και το σφρίγγος της Αν Λόνμπεργκ (που, μετά το «Κορίτσια στον ήλιο» του Βασίλη Γεωργιάδη, δεν έκοψε τους δεσμούς με την Ελλάδα) συμπληρώνουν ένα έργο που

ακούγεται μαγικό και μετά το τέλος της ταινίας. Πόσο μάλλον που ο ίδιος ο Χατζιδάκις υπονομεύει τον λυρισμό του, διδάσκοντας π.χ. την παιδική χορωδία να τραγουδήσει αθώα για παιδιά κάτω στον κάμπο που «κυνηγάνε τους αστούς, πετσοκόβουν τα κεφάλια από εχθρούς και από πιστούς» (στίχοι αρκετά παραλλαγμένοι από ένα τραγούδι που είχε γράψει το 1945, ως 20χρονος ΕΠΟΝίτης, για το θεατρικό έργο του Αλέξη Δαμιανού «Το καλοκαίρι θα θερίσουμε»).

Δεν είναι περίεργο που ο Πιέρ Πάολο Παζολίνι απέδωσε στα ιταλικά δύο τραγούδια του «Sweet Movie». Τα ερμήνευσε η Ντανιέλα Ντάβολι, προσθέτοντας κάτι ακόμα στον μύθο αυτής της ταινίας, που «σαν χίλιες βελόνες εισέρχεται μέσα μας για να ξυπνήσει ναρκωμένα νεύρα, ναρκωμένα από κληρονομημένες προκαταλήψεις και ξέθωρες ιδέες».

Ο ίδιος ο Μακαβέγιεφ, είχε αποκαλύψει ο Χατζιδάκις προλογίζοντας την ταινία το 1974, «συνηθίζει να λέει πως πρέπει κανείς να βλέπει το «Sweet Movie» με το κορίτσι του... Ποτέ μόνος. Και σε μερικές στιγμές, σαν τις γλυκές στιγμές ενός κονσέρτου του Ραχμάνινοφ ή του Γκέρσουιν, ν' ακουμπάει ο ένας το χέρι του άλλου, με τρυφερότητα και με κρυφό ανατρίχιασμα. Τότε, λέει, η ταινία του λειτουργεί σωστά. Προσπαθήστε λοιπόν να πάρετε κι από την μουσική μου όλη την γλυκιά και ζαχαρένια γεύση που η ταινία περιέχει, μαζί με τους κινέζικους βελονισμούς των ευρηματικών σκηνών της. Και στο σπίτι σας, όταν βρεθείτε μόνος σας ή με το κορίτσι σας, αποφασίστε για την κατάλληλη ή ακατάλληλη συνέχεια. Με τις ευχές του Μακαβέγιεφ και τις δικές μου». 🎧

Επιστροφή στα '80s

ΤΟΥ ΘΟΔΩΡΗ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Πώς είναι να «Μεγαλώνεις στα '80s»; Το 60ό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης απαντά με ένα αλλιώτικο αφιέρωμα, που επιμελήθηκε ο The Boy. Οι ταινίες είναι διαλεγμένες μέσα από τα σπλάχνα μιας δεκαετίας που έχει γίνει αντικείμενο κοροϊδίας, λατρείας και νοσταλγίας (ή και όλων αυτών μαζί) στο πέρασμα των χρόνων. Ποια είναι όμως η κρυφή γοητεία που συνεχίζει να μας τραβά πίσω σε αυτήν, όσο κι αν απομακρυνθούμε χρονικά και αισθητικά; Και γιατί χρειάζεται να αντικρίσουμε το σκοτάδι για να φτάσουμε στην καρδιά της αλήθειας; Μπαίνουμε στην DeLorean του Ντοκ Μπράουν για ένα απαραίτητο ταξίδι στον χρόνο, περνώντας από τα αμερικάνικα '50s με τελικό προορισμό τη Θεσσαλονίκη του 2019.

Return to Oz του Γουόλτερ Μαρτς

Το 1985 στο «Επιστροφή στο μέλλον» ο Μάρτι ΜακΦλάι ταξίδεψε στον χρόνο. Όχι σε κάποια τυχαία χρονική περίοδο, αλλά στα μέσα των '50s. Ένας ενθουσιώδης νέος ήρωας-έμβλημα της μαζικής ποπ κουλτούρας της εποχής θα μπορούσε να είχε σταλεί από τους κινηματογραφικούς θεούς σε όποια χρονική στιγμή ήταν δυνατόν, αλλά ο Ρόμπερτ Ζεμέκις τον έστειλε ακριβώς τρεις δεκαετίες νωρίτερα, να γίνει ένα με τη μόδα των '50s, να δειπνήσει στα χαρακτηριστικά diners της εποχής, να ακούσει τη μουσική, να ζωντανέψει ξανά την Αμερική που τα '80s νοσταλγούσαν.

Ο Μάρτι δεν ήταν ο μόνος. Σειρές της περιόδου όπως το «Happy Days» και ταινίες όπως το «Grease» έστηναν γέφυρα με το παρελθόν ή, για την ακρίβεια, με μια ιδεολογικά παροπλισμένη, γυαλισμένη εκδοχή του. Στην οικονομικά και κοινωνικά ζορισμένη ριγκανική περίοδο, η απόδραση έμοιαζε να παίρνει μορφή αυστηρά νοσταλγική, τουλάχιστον όπως εκφραζόταν από τα δημοφιλή έργα της εποχής. Αυτό το ταξίδι σε μια εποχή που πρακτικά δεν υπήρξε ποτέ μπορεί να εξηγηθεί με όρους οικονομικούς (η γενιά που θυμάται την εκάστοτε εποχή έχει μεγαλώσει αρκετά μετά από 20-30 χρόνια ώστε να παράγει έργα γλυκερής νοσταλγίας γι' αυτήν, αλλά και να έχει την οικονομική άνεση να ξοδέψει γι' αυτά τα προϊόντα) όσο και κοινωνικούς: Στο βιβλίο *Back to Our Future* ο Ντέιβιντ Σιρότα εξηγεί πως το πεδίο πολιτικής αντιπαράθεσης στα '80s ήταν ένας πόλεμος ανάμεσα σε μια εξιδανίκευση των '50s υιοθετημένη από τον Ρίγκαν και στην ηθική δυσφήμιση των '60s που οι Δημοκρατικοί αναγκάστηκαν να υιοθετήσουν και πάνω στην οποία να χτίσουν.

Η κουλτούρα μοιάζει να ακολουθεί τα βήματα του ίδιου του Μάρτι ΜακΦλάι: Αν ο Μάρτι ήταν ήρωας των 2010s, θα είχε ταξιδέψει στα μέσα των '80s με τη σειρά του. Οι συνθήκες δεν είναι ανόμοιες. Το πολιτικό καθεστώς μοιάζει ξανά αποκαρδιωτικό. Οι ιδεολογικοί πόλεμοι γίνονται ξανά ανάμεσα σε μια πλευρά που εξιδανικεύει ένα καθαρό παρελθόν που δεν υπήρξε ποτέ και σε μια προοδευτική ουτοπία που παρουσιάζεται ως μπαμπούλας από τη συντηρητική πλευρά. Κι εμείς, η (ποπ) κουλτούρα μας, η αισθητική, οι αναφορές μας, ταξιδεύουν ξανά τρεις δεκαετίες πίσω.

Υπήρξε ένα καλοκαίρι πριν από λίγα χρόνια, στα μέσα των 2010s, που το μεγαλύτερο φαινόμενο στην τηλεόραση ήταν το '80s mash-up «Stranger Things» και ο πόλεμος της κουλτούρας μαινόταν με αφορμή ένα νέο «Ghostbusters», προϋποθέτοντας την ιερή αγνότητα του ορίτζιναλ αντικειμένου, των '80s φυσικά. Το θαυμάσιο «San Junipero» επεισόδιο του «Black Mirror» προσδιόριζε τα '80s ως την τοποθεσία του virtual παραδείσου, το μέρος κοίμησης της συνειδητής μας στο τέλος της (προσωπικής) Ιστορίας. Η επιτυχία του νέου «It», η γέννηση της εποχής των υπολογιστών στο «Halt and Catch Fire», οι '80s

River's Edge του Τιμ Χάντερ

Foxes του Άντριαν Λιν

επιρροές στα ποπ τσαρτς, η αναθέρμανση της ρωσικής απειλής στο «Americans»: Κάθε τι καινούργιο ήταν ξανά παλιό.

Ξανά

Πράγματι, η αυτούσια επιστροφή ενός ολόκληρου κομματιού του παρελθόντος δεν ήταν κάτι νέο, όμως πλέον συμβαίνει πιο εκκωφαντικά, με νέα τεχνολογικά εργαλεία. «Τώρα που έχουμε άμεση παγκόσμια πρόσβαση σε κάθε παλιά εικόνα και καταγεγραμμένο ήχο, το μέλλον έχει φτάσει και αφορά μόνο το όνειρο του παρελθόντος», γράφει ο Κερτ Άντερσον στο *Vanity Fair* στο άρθρο «You Say You Want a Devolution?».

Όμως αξίζει πάντα να κοιτάμε πίσω από την κουρτίνα. Όπως στα αληθινά '80s κάτω από τον μανδύα του συντηρητισμού φυτεύονταν οι πρώτοι καρποί που γέννησαν τους αγώνες και την πρόοδο που ακολούθησε σ' ένα σωρό τομείς (από κοινωνικό ακτιβισμό μέχρι μουσικές καινοτομίες), έτσι και η ποπ κουλτούρα στα περιθώριά της –ή όχι και τόσο περιθώρια– πάντα έβρισκε μια έλξη προς τη βαθύτερη, συχνά σκοτεινότερη, πιο περίπλοκη αλήθεια.

Τα '80s πάντα κουβαλούσαν ένα στίγμα, μια παρεξήγηση. Η πολύχρωμη καμπ διάστασή τους πάντα αποτελούσε την εντυπωσιακή βιτρίνα που δεν γίνεται να μην προσέξεις, με χαρακτηριστικά κουρέματα, synth ηχητική αισθητική,

τους εμβληματικούς ήρωες και τις ηρωίδες του Τζον Χιουζ, τη γέννηση του στουντιακού συστήματος όπως λίγο-πολύ το αντιλαμβανόμαστε σήμερα. Αλλά πίσω από το σκηνικό λάμβανε χώρα μια μάχη για την ψυχή της κοινωνίας, ακριβώς όπως συμβαίνει με τις κοινωνικές τάσεις που περιγράψαμε παραπάνω.

Υπάρχει τρομερή ευαισθησία αλλά και σκληρή συνειδητοποίηση, που αναζητούσε τρόπο και χώρο έκφρασης. Στο σπουδαίο «River's Edge» του Τιμ Χάντερ, οι έφηβοι ήρωες μοιάζουν να βιώνουν την κοινωνική πραγματικότητα με διαφορετικούς όρους, υπογραμμίζοντας το πώς το σκοτάδι, οι ανησυχίες, τα άγχη πάντα θα βρίσκουν τρόπο να εκρήγνυνται. Στο φιλμ, ένα αγόρι δολοφονεί την κοπέλα του και μαζί με τους φίλους του κοιτάζουν το πτώμα της, διερωτώμενοι ποια πρέπει να είναι η ηθική τους στάση. Το ότι η ταινία βασίζεται σε πραγματικό περιστατικό είναι απλώς το επιστέγασμα.

Το «River's Edge» δίνει τον τόνο για το αφιέρωμα «Μεγαλώνοντας στα '80s» που επιμελείται για το 60ό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης ο The Boy, μια συλλογή σκοτεινών ονείρων από την άλλη πλευρά των '80s. Ο Τζον Χιουζ και οι χρωματιστοί του χαρακτήρες μπορεί να προσέφεραν μια τρυφερή ταξική ματιά στο εφηβικό σινεμά καθορίζοντάς το μια για πάντα, αλλά το 1980 στο «Foxes» ο Άντριαν Λιν βλέπει τις ηρωίδες του ακόμα πιο ριζοσπαστικά, καθώς αναζητούν την ανεξαρτησία μέσα από κάθε λογής απαγορευμένο –από την αυστηρά, κλινικά καθορισμέ-

νη κοινωνική οριοθέτηση– καρπό, σε μια ιστορία ενηλικίωσης κοφτερή και αιχμηρά ανθρώπινη.

Στα σκοτεινά αυτά, υπόγεια '80s μέχρι και την άλλη πλευρά της Disney μπορούσες να εντοπίσεις, αν έψαχνες αρκετά. Μοιάζει απλά αδιανόητο βάσει της σημερινής δημιουργικά μονότονης παντοκρατορίας της, αλλά το 1985 το στούντιο κυκλοφόρησε το «Return to Oz» με τη Φαϊρούζα Μπαλκ, μια θεοσκοτεινή συνέχεια του κλασικού παραμυθιού στην οποία η Ντόροθι επιστρέφει στο Οζ για να το βρει ξανά κυριευμένο. Μια ταινία που η κριτική της εποχής, αμήχανη, υποδέχθηκε μην ξέροντας τι να την κάνει, χαρακτηρίζοντάς την «creepy», υποστηρίζοντας πως «τα παιδιά θα ταραχθούν από την ψυχρότητα» και περιγράφοντας πως «οι φίλοι της Ντόροθι είναι εξίσου παράξενοι με τους εχθρούς της».

Αλλού, η εγκατάλειψη και η ιδέα της οικογένειας θα τεθεί υπό το μικροσκόπιο του Βίνσεντ Γουόρντ στο «Vigil» του 1984, ενώ σύμβολα όσο παγκόσμια και σαφή όσο τα Χριστούγεννα και ο Άγιος Βασίλης θα ανατραπούν αιματηρά στο φονικό «Christmas Evil» του Λούις Τζάκσον από το 1980. Εφιάλτες ουσιαστικής αντίδρασης και βαθιάς ενδοσκοπικής ανάγκης, αυτή η συλλογή φιλμ είναι μόνο ένα δείγμα των '80s που κρύβονταν πίσω από την τουριστική μαρκίζα.

«Οι μισοί θέλουν να ξεχάσουν για πάντα ότι υπήρξε και οι άλλοι μισοί να επιστρέψουν σε αυτήν και να τη ζούνε μέχρι το τέλος της ζωής τους ξανά και ξανά σαν μια Δεκαετία της Μαρμώτας», λέει ο The Boy για τα '80s, διερωτώμενος: «Πώς

Η ποπ κουλτούρα στα περιθώριά της –ή όχι και τόσο περιθώρια– πάντα έβρισκε μια έλξη προς τη βαθύτερη, συχνά σκοτεινότερη, πιο περίπλοκη αλήθεια

Ξεκινάς σαν το πιο όμορφο όνειρο και καταλήγεις στον χειρότερο εφιάλτη;». Στην εναρκτήρια σεκάνς του «Blue Velvet» του Ντέιβιντ Λιντς, την καθοριστική –αν υπάρχει κάποια– ταινία αιχμηρής, ονειρικής αποδόμησης του καθαρού, αποπολιτικοποιημένου ονείρου των '80s, ο ουρανός είναι καταγάλανος, μπροστά στους λευκούς φράχτες τα λουλούδια είναι ανθισμένα και οι περαστικοί χαιρετούν με ζωγραφισμένο χαμόγελο στο πρόσωπο στα ειρηνικά προάστια. Η κάμερα ζουμάρει στο φρεσκοποτισμένο χορτάρι. Η μελωδία του «Blue Velvet» (γραμμένη, διόλου συμπτωματικά, στα '50s) μας συνοδεύει καθώς το κάδρο κυριεύεται από έναν αόρατο στο γυμνό μάτι σκοτεινό πόλεμο. Πάντα έτσι είναι. Σε κάθε εποχή. Ακόμα και στα πολύχρωμα '80s της σημερινής μας γλυκιάς νοσταλγίας. 🎧

Vigil του Βίνσεντ Γουόρντ

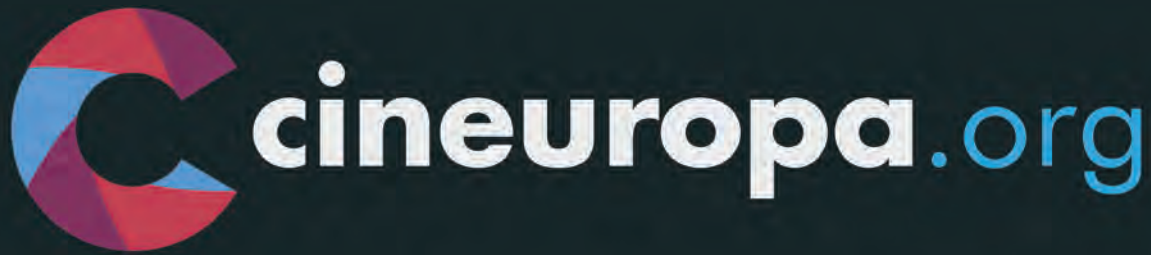

 [instagram.com/cineuropa](https://www.instagram.com/cineuropa)

 twitter.com/cineuropa

 facebook.com/cineuropa

THE BEST OF EUROPEAN CINEMA

**CINEUROPA IS PROUD
TO BE MEDIA PARTNER
OF THE 60TH THESSALONIKI
INTERNATIONAL FILM FESTIVAL**

News, interviews and reviews updated daily

Ο Τζον Μαυρουδής δημιούργησε το υπέροχο πόστερ του 60ού Φεστιβάλ. Σ' αυτό το σαλόνι μοιράζεται μαζί με τα αγαπημένα του. Ταινίες και βιβλία, φωτογραφίες, την μπλούζα της Εθνικής Ελλάδος, κάρτες του μπέιζμπολ, κόμικς, την αγαπημένη του κούπα καφέ. Cheers to John!

Τα αγαπημένα του: Μανώλης

Ο άγνωστος εικαστικός Νίκος Κούνδουρος

«Ήθελα να 'μαι ζωγράφος μοναχικός. Είχα μια πίστη καλογερίστικη για τη ζωγραφική, τον ασκητισμό, ονειρευόμουνα μια μοναξιά γεμάτη φως... Τα πρόδωσα όλα; Μου θόλωσε τον νου η θριαμβευτική ζωγραφική της κινούμενης εικόνας. Κι έκανα ταινίες.»

Τα λόγια του Νίκου Κούνδουρου αποκαλύπτουν τον άλλο του εαυτό, τον εικαστικό. Μια μεγάλη έκθεση του 60ού Φεστιβάλ παρουσιάζει τον άγνωστο Νίκο Κούνδουρο μέσα από ελαιογραφίες, σκίτσα, κοστουμία, μάσκες, επιστολές, ημερολόγια, σημειώσεις, προσωπικά αντικείμενα. Ο επιμελητής της έκθεσης, ιστορικός Τέχνης Γιώργος Μυλωνάς, μας ξεναγεί στο εικαστικό έργο του σκηνοθέτη.

«Ο ύπνος της λογικής γεννά τέρατα» 2015,
ακρυλικά σε ξύλο, 100x50

Από τα τελευταία έργα του ζωγράφου, σίγουρα το πιο αιγιματικό. Εδώ η γυναίκα που συνήθως υποτάσσεται από ισχυρές ζωώδεις μορφές (Μινώταυρος ή Κένταυροι) κυριαρχεί επάνω στο πρόσωπο ενός άνδρα που μόλις διακρίνεται, υπό τη σκέπη μιας σκοτεινής παρουσίας (ο τίτλος από περίφημο χαρακτηριστικό του Γκόγια).

Αφίσα για την ταινία «Vortex»,
1971, 72x42

Η ταινία «Vortex ή το πρόσωπο της Μέδουσας», αφού δεινοπάθησε σε διάφορες χώρες, χαρακτηρίστηκε «ακατάλληλη». Εκεί, όμως, ο Κούνδουρος δείχνεται πιο ζωγραφικός από κάθε άλλη ταινία του, δημιουργώντας πλάνα μοναδικής εικαστικής δύναμης. Πολλά από τα «ανάρμιστα» για την εποχή ερωτικά πλάνα απηχούν τις ζωγραφικές του αναζητήσεις με μυθολογικά όντα και γυναίκες, που τιτλοφόρησε «Θεογαμία».

Μακέτα για την «Αντιγόνη», παστέλ σε χαρτόνι, Παρίσι 1968, 28x140

Εμβληματική θέση στην πορεία του Κούνδουρου κατέχει το πρόσωπο της Αντιγόνης. Από τα χρόνια της αυτοεξορίας του στο Παρίσι θέλησε να την κάνει ταινία, γι' αυτό και σώζονται σχέδια, μακέτες και φωτογραφίες που της έχει αφιερώσει. Στην ταινία «Οι φωτογράφοι» (1998) επιχείρησε να μεταφέρει την τραγωδία στη σημερινή εποχή.

Μακέτα για την παράσταση «Ερωτόκριτος», 1965, 57x42

Ανάμεσα στα πολλά σχεδιάσματα για ταινία, ο Κούνδουρος ήθελε να μεταφέρει το κρητικό ερωτικό έπος. Τελικά, χρόνια μετά, κατάφερε να το ανεβάσει στο Ηρώδειο με μουσική του Πάννη Μαρκόπουλου και πρωταγωνιστή τον Μάριο Φραγκούλη (2000).

Ο «Ευαγγελισμός της Μαρίας», 1973 ακρυλικά σε ξύλο, 100x150

Το τρίπτυχο του Ευαγγελισμού όπου η Μαρία ταυτίζεται με την πατρίδα-Ελλάδα απηχεί καλύτερα, ίσως, από κάθε άλλο έργο του Κούνδουρου ένα ιδίωμα προσωπικό. Ο ζωγράφος δεν επηρεάζεται από τα τεχνοτροπικά ρεύματα του Παρισιού, αλλά έχει το βλέμμα στραμμένο πίσω, στη γενέτειρά του. «Ο Μακρυγιάννης ήταν ο γκουρού που μ' έμαθε να 'μαι Ρωμιός, Έλληνας μέχρι το βάθος της ψυχής μου και του μυαλού μου» γράφει στον Μάνο Χατζιδάκι. Η αγάπη του για τη λαϊκή παράδοση εντοπίζεται στην πεποίθησή του ότι μέσα σ' αυτή διατηρούνται αληθινά και ανόθευτα τα στοιχεία του ελληνισμού.

GREEK FILM CENTRE

FUNDING
SUPPORTING
PROMOTING
greek cinema

FACILITATING
filmmaking in greece

Let us guide you

GREEK
FILM
CENTRE

www.gfc.gr

 [@greekfilmcentre](https://www.facebook.com/greekfilmcentre)

HELLENIC
FILM COMMISSION

www.filmcommission.gr

  [@HellenicFilmCommission](https://www.instagram.com/HellenicFilmCommission)

Το ελληνικό σινεμά είναι στο 60ό Φεστιβάλ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΜΟΪΛΗ

Συναρπαστικές προσεγγίσεις του σινεμά των ειδών συνδυάζονται με καυστικά σχόλια για τα επώδυνα κοινωνικοπολιτικά ζητήματα που ταλανίζουν τη σύγχρονη Ευρώπη, χαρακτηριστικές σπουδές παρατάσσονται δίπλα σε αλληγορικά παραμύθια, χιούμορ και συγκίνηση εναλλάσσονται, ιστορίες για το σήμερα διαπλέκονται με ιστορίες για το χθες, το αύριο και το πάντα, κι όλα αυτά μαζί φτιάχνουν έναν φιλικό χάρτη απαραίτητο για κάθε ταξίδι στις γεωγραφίες της μοντέρνας σινέ-πραγματικότητας. Όλα αυτά, στις είκοσι νέες ελληνικές ταινίες, θα έχουμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε στο 60ό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

Zizotek

Δεν ακούμε τα τραγούδια

Μολύβι Μαχαίρι Σκυτάλη

Cosmic Candy

Γεννημένος 8η Μαρτίου

Περσεφόνη

Common Birds

Το θολάμι

Entwined

Δε θέλω να γίνω δυσάρεστος, αλλά πρέπει να μιλήσουμε για κάτι πολύ σοβαρό

Γεννημένος 8η Μαρτίου του Λυμπέρη Διονυσόπουλου

Σ' έναν κόσμο όπου οι γυναίκες έχουν πάρει στα χέρια τους την εξουσία εκτελώντας όλο τον ανδρικό πληθυσμό, ένας φανατικός μισογύνης παλεύει να επιβιώσει. Ο Λυμπέρης Διονυσόπουλος σκηνοθετεί μια σαρδόνια δυστοπία για το «αδύναμο φύλο», που ενδέχεται τελικά να μην είναι αυτό που νομίζουμε.

Zizotek του Βαρδή Μαρινάκη

Ένα εννιάχρονο αγόρι εγκαταλείπεται από τη μητέρα του σ' ένα πανηγύρι, κοντά στα σύνορα Ελλάδας-Βουλγαρίας, και καταφεύγει στην καλύβα ενός ιδιότροπου μεσήλικα. Ο απομονωμένος άνδρας αρχικά δεν είναι πρόθυμος να προσφέρει καταφύγιο στο παιδί, αλλά σύντομα οι καταστάσεις θα τον κάνουν να αλλάξει γνώμη. Στη δεύτερη μεγάλη ταινία του μετά το «Μαύρο λιβάδι» του 2009, ο Βαρδής Μαρινάκης σκηνοθετεί μια συγκινητική σπουδή πάνω στην ουσιαστική έννοια της οικογένειας, ανακαλύπτοντας την αγάπη και την τρυφερότητα στα πιο αναπάντεχα μέρη. Η ταινία έκανε παγκόσμια πρεμιέρα στο Φεστιβάλ του Κάρλοβι Βάρι.

Δε θέλω να γίνω δυσάρεστος, αλλά πρέπει να μιλήσουμε για κάτι πολύ σοβαρό

του Γιώργου Γεωργόπουλου

Ένας νέος άνδρας, επιτυχημένος στη δουλειά του ως στέλεχος μεγάλης εταιρείας, μαθαίνει πως είναι φορέας ενός σεξουαλικά μεταδιδόμενου νοσήματος που προσβάλλει θανάσιμα μόνο τις γυναίκες. Για να γίνει δυνατή η δημιουργία εμβολίου, πρέπει να ανακαλύψει ποια από τις

πρώην ερωτικές του συντρόφους τού μετέδωσε τον ιό. Ο Γιώργος Γεωργόπουλος σκηνοθετεί μια σαρδόνια παραβολή πάνω στις σύγχρονες σχέσεις των φύλων, γεμάτη καυστικό μαύρο χιούμορ, σε σενάριο το οποίο συνοπογράφει μαζί με τη γνωστή συγγραφέα Μαρία Φακίνου. Το φιλμ έκανε την παγκόσμια πρεμιέρα του στο Κινηματογραφικό Φεστιβάλ του Όστιν, στο Τέξας.

Common Birds

των Silvia Maglioni και Graeme Thomson

Ετοιμαστείτε για μια πρωτότυπη οικολογική αλληγορία βασισμένη στους Όρνιθες του Αριστοφάνη, που υπενθυμίζει την ανάγκη δημιουργίας μιας αρμονικής σχέσης με το φυσικό περιβάλλον. Το «Common Birds» των Silvia Maglioni και Graeme Thomson αφηγείται την ιστορία δύο νέων, του Τάσου και του Κώστα, που επιχειρούν να αποδράσουν απ' το αστικό τοπίο και εγκαθίστανται στο βασιλείο των πουλιών, μέσα σ' ένα αρχαίο δάσος. Οδηγός τους μέσα στα μυστήρια αυτού του άλλου κόσμου θα γίνει μια γυναίκα πουλί.

Δεν ακούμε τα τραγούδια του Τάκη Παπαναστασίου

Ένα παντρεμένο ζευγάρι προσκαλεί στο σπίτι του έναν νεαρό, όμορφο άνδρα για να περάσει το βράδυ μαζί τους. Μέσα σε μια ατμόσφαιρα που περιλαμβάνει τη ζωγραφική του Ντιμιτρί, τον Έλβις Πρίσλεϊ, τη Μαρλένε Ντίτριχ, κιμονό, γουέστερ και... καμένα κοτόπουλα, δύο άνθρωποι που κάποτε υπήρξαν τρελά ερωτευμένοι επανεξετάζουν τη σχέση τους και τη ζωή τους. Ο Τάκης Παπαναστασίου μας παρουσιάζει την τωρινή τους κατάσταση: σχεδόν ικανοποιημένοι, σχεδόν ευτυχισμένοι, σχεδόν γενικά.

Περσεφόνη του Κώστα Αθουσάκη

Έχοντας περάσει από το 72ο Φεστιβάλ των Καννών, όπου ένα μέρος της προβλήθηκε ως work in progress στο πλαίσιο του τμήματος της Αγοράς «Thessaloniki Goes to Cannes», το νέο φιλμ του Κώστα Αθουσάκη εκμοντερνίζει θαρραλέα τον αρχαίο μύθο της αρπαγής της Περσεφόνης. Με Γιαπωνέζες στον ρόλο του Χορού, ρομαντική διάθεση και πνεύμα ανατροπής, η «Περσεφόνη» θολώνει τα όρια μεταξύ πραγματικότητας και φαντασίας, καθώς τα μέλη της οικογένειας του ξενώνα Persephone αισθάνονται να ταυτίζονται με τη μοίρα των ηρώων του μύθου.

Cosmic Candy της Ρηνιώς Δραγασάκη

Όταν ο πατέρας της δεκάχρονης γειτόνισσάς της εξαφανίζεται κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες, η Άννα αναγκάζεται να πάρει το μικρό κορίτσι υπό την προστασία της. Προσπαθώντας να αντεπεξέλθει στον νέο της ρόλο, θα πρέπει ταυτόχρονα να διαχειριστεί μια πιθανή απόλυση κι έναν έρωτα που έρχεται αναπάντεχα –και για πρώτη φορά– στη ζωή της. Με το «Cosmic Candy» (που έκανε την παγκόσμια πρεμιέρα του στο Fantastic Fest του Τέξας), η Ρηνιώ Δραγασάκη, με την πρώτη μεγάλου μήκους ταινία της, μας προσκαλεί σ' έναν εναλλακτικό κινηματογραφικό κόσμο που βρίσκεται υπό την επίρεια τεράστιων ποσοτήτων απ' την «εκρηκτική» καραμέλα Κόσμικ Κάντι! Στις αίθουσες το 2020 από τη Weird Wave.

Το θολάμι του Βασίλη Νούλα

Βασισμένο στο ομώνυμο διήγημα του Νίκου Κάσδαγλη, το «Θολάμι» του Βασίλη Νούλα

Αύριο περνάω απέναντι

ακολουθεί την ταραχώδη διαδρομή της Δέσποινας, μέλους παράνομης τρομοκρατικής οργάνωσης, στο κέντρο της πόλης, όπου προσπαθεί να κρατηθεί, όπως μπορεί, στη ζωή αφού έχει διαπράξει έναν φόνο. Μέσα από τα μάτια της, βλέπουμε μια άλλη Αθήνα, σκοτεινής αλλά μεγαλόπρεπης ομορφιάς, όπου κι εκείνη ψάχνει για αίσιο τέλος στην υπαρξιακή της περιπέτεια.

Μολύβι Μαχαίρι Σκυτάλη του Κωνσταντίνου Κακογιάννη

Τέσσερις συγκάτοικοι στο Βερολίνο αναζητούν νόημα και ταυτότητα. Ξεχασμένοι άρρωστοι θεοί, σε ένα σχεδόν παράλληλο σύμπαν, προσπαθούν να πολεμήσουν την αδικία. Μπορούν οι άνθρωποι να συμπορευτούν με τα τραυματισμένα ιδανικά τους; Μπορεί η αναζήτηση της προσωπικής αλήθειας να συμβαδίσει με την κοινωνική δικαιοσύνη; Ο Κωνσταντίνος Κακογιάννης υπογράφει μια μαύρη κβαντική κωμωδία, καλοσυνάτης αισιοδοξίας, για έναν κόσμο που αναζητά νόημα και ταυτότητα, παλεύοντας διαρκώς με τη ματαιώση.

Entwined

του Μίνωα Νικολακάκη

Άρτι αφιχθείσα από το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου του Τορόντο, όπου και πραγματοποιήσε την πρεμιέρα της, η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία του Μίνωα Νικολακάκη αφηγείται την ιστορία του Πάνου, ενός νεαρού γιατρού που μετακομίζει σ' ένα απομακρυσμένο χωριό για να κάνει το αγροτικό του. Εκεί θα ερωτευτεί μια κοπέλα που πάσχει από μια παράξενη ασθένεια, η οποία κάνει το δέρμα της να μοιάζει με φλοιό δέντρου. Μια μυστηριακή αλληγορία που

Εξορία

Πολιορκία στην οδό Λίπερτι

φλερτάρει με το σινεμά του Φανταστικού, φέρνοντας στην επιφάνεια τον αιώνιο διχασμό της ανθρώπινης ψυχής ανάμεσα στον ορθολογισμό και τη μεταφυσική πίστη, την επιστημονική αλήθεια και τη μαγεία. Μια μάχη μεταξύ αντιθέτων που κάθε ερωτευμένος έχει βιώσει, ακόμα και χωρίς να το συνειδητοποιεί.

Εξορία

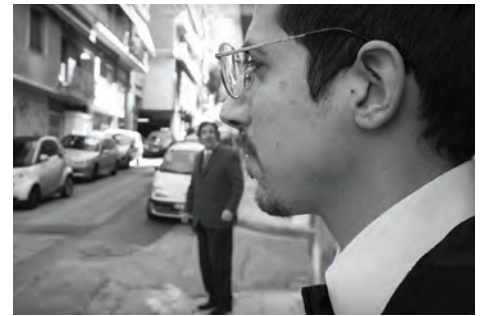
του Βασίλη Μαζωμένου

Ο Άρης πασχίζει να εγκαταλείψει τη χώρα μέσα σε μια βάρκα. Καταφέρνει να γλιτώσει από τον πνιγμό, αλλά με την επιστροφή του ρίχνεται σ' έναν αγώνα επιβίωσης που θα τον φέρει στα όρια της ανθρώπινης αντοχής. Αναγκάζεται να κλέψει, να γίνει σκλάβος, μέχρι και να σκοτώσει. Διότι για όποιον βρίσκεται εκτός Συστήματος, η τρέχουσα ηθική γίνεται μια περιττή πολυτέλεια. Ο Βασίλης Μαζωμένος εξετάζει όλες τις πλευρές της έννοιας της «εξορίας», χαρίζοντάς μας ένα αιχμηρά επίκαιρο κοινωνικό δράμα, που συνδυάζει επιδέξια υπερρεαλιστικές πινελιές και μαύρο χιούμορ.

@9: Στα εννιά

του Άγγελου Σπάρταλη

Ένα εννιάχρονο κορίτσι-φάντασμα στοιχειώνει τα σπίτια που έχουν κατασκάσει τράπεζες και ταλαιπωρεί μεσίτες και νέους αγοραστές, ώσπου ένα ερωτευμένο ζευγάρι θα προσπαθήσει να εκμεταλλευτεί το μικρό φάντασμα προς όφελός του. Η ταινία του Άγγελου Σπάρταλη «@9: Στα εννιά» θα μας δείξει τον τρόπο με τον οποίο αστικός μύθος και πραγματικότητα ενώνονται σ' ένα μοντέρνο παραμύθι για τα «δαιμόνια» της εποχής της κρίσης.

@9: Στα εννιά

Ο πύραυλος

Ο πύραυλος

του Στέφανου Σιταρά

Ένας μυθομανής νεαρός άνδρας προσπαθεί να πείσει τους φίλους του για την ύπαρξη ενός απόρρητου πυραύλου, για την οποία υποτίθεται πως μόνο εκείνος γνωρίζει λεπτομέρειες. Ο Στέφανος Σιταράς σκηνοθετεί την ιστορία μιας παρέας φίλων που περνούν μαζί την τελευταία νύχτα του καλοκαιριού και, παράλληλα, υπερασπίζεται την ανάγκη πίστης στα καθαιγιασμένα ψέματα που μας φέρνουν κοντά. Ένα εκ των οποίων είναι και το ίδιο το σινεμά. Στις αίθουσες το 2020 από τη Feelgood.

Η ανάκριση

του Παναγιώτη Πορτοκαλάκη

Το μυθιστόρημα *Η ανάκριση*, του συγγραφέα και δημοσιογράφου Ηλία Μαγκλίνη, δίνει στον σκηνοθέτη, Παναγιώτη Πορτοκαλάκη, την πρώτη ύλη για τη δημιουργία μιας ταινίας εσωτερικής αναζήτησης πάνω στον τρόπο με τον οποίο το παρελθόν γίνεται φυλακή του παρόντος. Οι μαύρες σελίδες της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, η ακόμα ανοικτή πληγή των χρόνων της δικτατορίας, γίνονται το φόντο ενός υπαρξιακού θρίλερ, ψυχαναλυτικών προεκτάσεων, για μια «τραυματισμένη» κόρη που προσπαθεί να γιατρευτεί απ' τις εμμονές της, φέρνοντας τον ταλαιπωρημένο πατέρα της αντιμέτωπο με τον άνθρωπο που τον βασάνιζε κατά τη διάρκεια της Χούντας.

Πολιορκία στην οδό Λίπερτι του Σταύρου Παρμαλλάη

Η Κύπρος της οικονομικής κρίσης δεν υπήρξε ένα ιδιαίτερα φιλόξενο μέρος για να ζει κανείς. Ήταν ένας τόπος για τον οποίο ίσχυαν απόλυτα όλα όσα γράφει ο Νάνος Βαλαωρίτης στο

σπουδαίο ποίημά του «Κατάσταση πολιορκίας». Για μια τέτοια κατάσταση, πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής και ψυχολογικής ασφυξίας μάς μιλά ο Σταύρος Παμπάλλης στην ταινία του «Πολιορκία στην οδό Λίπερτη», καταγράφοντας τις αγωνιώδεις προσπάθειες μιας οικογένειας να σώσει το μόνο πράγμα που της έχει απομείνει για να χάσει: το σπίτι της.

Winona

του Αλέξανδρου Βούλγαρη

Η πέμπτη μεγάλου μήκους ταινία του σκηνοθέτη και μουσικού Αλέξανδρου Βούλγαρη (The Boy) μας συστήνει τέσσερις γυναίκες που πηγαίνουν σε μια όμορφη παραλία για να απολαύσουν τον ήλιο και τη θάλασσα. Γυρισμένη «μερακλίδικα», με φιλμ 16mm, η «Winona» αιχμαλωτίζει στον φακό της τον αισθησιασμό που ρέει άφθονος απ' τον εξπρεσιονιστικό συνδυασμό φωτός, νερών και νεαρής σάρκας, καλώντας μας να ανακαλύψουμε τα μυστικά που κρύβονται πίσω από, φαινομενικά, ανέμελα παιχνίδια. Το 72ο Φεστιβάλ των Καννών πήρε ήδη μια γεύση της «Winona», αφού η ταινία συμμετείχε στο τμήμα της Αγοράς «Thessaloniki Goes to Cannes» ως work in progress. Ανυπομονούμε κι εμείς για μια... βουτιά. Η ταινία έκανε παγκόσμια πρεμιέρα στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Βαρσοβίας. Στις αίθουσες το 2020 από τη Weird Wave.

Απόστρατος

του Ζαχαρία Μαυροειδή

Ο Ζαχαρία Μαυροειδής επιστρέφει στα κινη-

ματογραφικά πράγματα, οκτώ χρόνια μετά τον «Ξεναγό», με μια ταινία πάνω στις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα των τελευταίων ετών. Ήρωας του νέου του φιλμ (που, επίσης, παρουσιάστηκε στο «Thessaloniki Goes to Cannes») ο Άρης, επιχειρηματίας που αντιμετωπίζει τον κίνδυνο της χρεοκοπίας. Θα μετακομίσει στο σπίτι του παππού του, απόστρατου αξιωματικού του ελληνικού στρατού που έχει πεθάνει, και θα ταυτιστεί μαζί του. Γεμάτος αιχμηρούς συμβολισμούς για μια εποχή που υποφέρει από την έλλειψη ηρώων, ο «Απόστρατος» εξετάζει σκωπικά τα κυρίαρχα αφηγήματα της κρίσης.

Meltem

του Βασίλη Δογάνη

Η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία του (ήδη αναγνωρισμένου για τα μικρού μήκους φιλμ του) Βασίλη Δογάνη αφηγείται την ιστορία μιας νεαρής Γαλλίδας ελληνικής καταγωγής, η οποία επιστρέφει στη Λέσβο για να κληρονομήσει το εξοχικό σπίτι της μητέρας της, που πέθανε πρόσφατα. Εκεί θα την ακολουθήσουν δύο γάλλοι συμφοιτητές της, με τους οποίους σκοπεύει να ανοίξει μια επιχείρηση, χρησιμοποιώντας τα χρήματα από την πώληση του σπιτιού. Το «Meltem», συμπαραγωγή Ελλάδας και Γαλλίας, παίζεται στις γαλλικές αίθουσες από τον Μάρτιο, εισπράττοντας εγκωμιαστικότερες κριτικές από τον Τύπο. Η ταινία έκανε πρεμιέρα στο Φεστιβάλ Γαλλόφωνου Κινηματογράφου.

Αύριο περνάω απέναντι της Sepideh Farsi

Συμπαραγωγή Ελλάδα, Γαλλίας, Ολλανδίας και Βελγίου, το «Αύριο περνάω απέναντι» της Sepideh Farsi μιλά για τη σχέση δύο ανθρώπων που οι ζωές τους διασταυρώνονται υπό αντίξοες συνθήκες. Μια ελληνίδα αστυνομικός που μετατίθεται στη Λέσβο κι ένας σύρος πρόσφυγας που αναζητά καταφύγιο στο νησί ενώνουν για λίγο τις μοναξίες τους και ο τρόπος που βλέπουν τον κόσμο αλλάζει. Μια τρυφερή ιστορία για τη ζωτικής σημασίας ανάγκη συνάντησης του Άλλου, που υπερβαίνει σύνορα, όρια και απαγορεύσεις.

Το θαύμα της Θάλασσας των Σαργασσών

του Σύλλα Τζουμέρκα

Μια αστυνομικός και μια εργάτρια σε εργοστάσιο παραγωγής κελιών θα δουν τις ζωές τους να συναντιούνται αναπάντεχα, όταν μια μυστηριώδης αυτοκτονία θα ταράξει τα λιμνάζοντα ύδατα της μικρής πόλης στην οποία μένουν, πυροδοτώντας μια σειρά από βίαια γεγονότα. Ο Σύλλας Τζουμέρκας επιστρέφει, μετά τη «Χώρα προέλευσης» και την «Εκρηξη», με μια συναρπαστική ταινία που συνδυάζει το δράμα χαρακτήρων και το κοινωνικοπολιτικό σχόλιο, το οποίο έκανε την παγκόσμια πρεμιέρα του στο τελευταίο Φεστιβάλ Κινηματογράφου του Βερολίνου. Ωρα να πιστέψουμε στο θαύμα. Στις αίθουσες στις 21 Νοεμβρίου από τη StraDa Films. 📺

Η ανάκριση

Meltem

Winona

Απόστρατος

Το θαύμα της Θάλασσας των Σαργασσών

Ο γλυκός συμμορίτης στον «Κήπο του Θεού»

Ο Τάκης Σπυριδάκης, ο οποίος απεβίωσε πρόσφατα, υπήρξε ο αγαπημένος ρολίστας του σύγχρονου ελληνικού σινεμά. Ήταν ο Ανδρέας της «Γλυκιάς συμμορίας», ο Μπαλούρδος της «Λούφας και παραλλαγής». Το Φεστιβάλ, όμως, φέτος θέλησε να θυμηθεί μια άλλη του ιδιότητα, αυτήν του ανήσυχου κινηματογραφικού δημιουργού.

Το 60ό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης προβάλλει το σκηνοθετικό του ντεμπούτο, αυτό που το 1994 μας σύστησε σε μια άγνωστη ως τότε πλευρά του. Ο καταπληκτικός «Κήπος του Θεού», που σάρωσε τα βραβεία στο 35ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (Πρωτοεμφανιζόμενου Σκηνοθέτη, Φωτογραφίας, Σκηνογραφίας, Μακιγιάζ, Ενδυματολογίας), παραμένει ένα αδιάψευστο τεκμήριο για το πολυδιάστατο ταλέντο ενός υπέροχου ανθρώπου, τον οποίο πολλοί γνωρίζουν μονάχα ως ηθοποιό.

Είναι λογικό. Η πρώτη του –εντυπωσιακή– εμφάνιση στο σινεμά, που έγινε το 1983 με τη θρυλική «Γλυκιά συμμορία» του Νίκου Νικολαΐδη, άφησε εποχή (γι' αυτήν απέσπασε το Ειδικό Βραβείο Ερμηνείας στο 24ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης). Ακολούθησε πλήθος χαρακτηριστικών ρόλων σε σημαντικές ταινίες, όπως η «Λούφα και παραλλαγή» του Νίκου Περάκη, η «Πρωινή περιπόλος», και πάλι

του Νίκου Νικολαΐδη, το «Μαύρο γάλα» του Νίκου Τριανταφυλλίδη, το «Αυτή η νύχτα μένει» του Νίκου Παναγιωτόπουλου, τα «Φτηνά τσιγάρα» του Ρένου Χαραλαμπίδη και άλλες πολλές. Ο ηθοποιός Σπυριδάκης λατρεύτηκε δίκαια γι' αυτές τις ερμηνείες.

Ο σκηνοθέτης Σπυριδάκης, όμως, αξίζει την αναγνώριση εξίσου. Στον «Κήπο του Θεού» συνέθεσε μια πανέξυπνη υπαρξιακή αλληγορία

πάνω στην ελευθερία, με θέμα τέσσερις κρατούμενους που επιδίδονται σε διάφορες δραστηριότητες μέσα στη φυλακή, θρησκευτικές, αθλητικές και καλλιτεχνικές, σε μια προσπάθεια να βρουν τους εαυτούς τους κόντρα στην καταπίεση των δεσμοφυλάκων.

Πρόκειται για ένα σπουδαίο ελληνικό φιλμ που οι παλιοί οφείλουν να θυμηθούν και οι νέοι να ανακαλύψουν. 🎬

Ένα σημείωμα για τον Γιώργο Καρυπίδη

Μια απ' τις σημαντικότερες ταινίες του πρόσφατα εκλιπόντος Γιώργου Καρυπίδη, η «Σκιά του φόβου», που θα προβληθεί στο φετινό Φεστιβάλ με όρους καθολικής προσβασιμότητας, αφηγήθηκε ένα τεταμένο ψυχολογικό δράμα για την (επαν)επινόηση του εαυτού, με τους κώδικες ενός ονειρικού θρίλερ, πυκνής σημειολογίας, κερδίζοντας έξι βραβεία στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης του 1986, μεταξύ των οποίων και εκείνα για την Καλύτερη Σκηνοθεσία και την Καλύτερη Ταινία. Η καταπληκτική φωτογραφία του Γιώργου Αρβανίτη και η θεσπέσια μουσική του Δημήτρη Παπαδημητρίου απέσπασαν βραβεία στις αντίστοιχες κατηγορίες. Το ίδιο και ο Γιώργος Κώνστας για την ανατριχιαστική του πρωταγωνιστική ερμηνεία.

Η φωτογραφία μου με τον Γιώργο Καρυπίδη τραβήχτηκε στη Θεσσαλονίκη, όταν βραβευτήκαμε για την ταινία μας «Στη σκιά του φόβου». Η συνεργασία μου μαζί του ήταν η πιο ευτυχισμένη συνεργασία που είχα στον κινηματογράφο. Ο Γιώργος ήταν άνθρωπος με πολύ ταλέντο, ένας εκπληκτικός συνεργάτης με βαθιά γνώση του κινηματογράφου. Οι ιδέες μας συνέπιπταν 100%. Ήταν μια πραγματικά ευτυχισμένη στιγμή της θητείας μου στο σινεμά.

Γιώργος Αρβανίτης
Διευθυντής Φωτογραφίας
Πρόεδρος Δ.Σ. του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης

GREECE

A 365 DAY DESTINATION

Οι βραβευμένες του 1960 στο 60ό

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΜΟΪΛΗ

Πώς θα μπορούσαμε να γιορτάζουμε το παρόν και το μέλλον του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης χωρίς να επιχειρήσουμε μια σύνδεση με το παρελθόν του; Το νόημα των γενεθλίων, άλλωστε, είναι να γιορτάζεις το γεγονός της γέννησής σου. Φέτος, λοιπόν, με αφορμή την επέτειο των 60 χρόνων του, το Φεστιβάλ αποφασίζει να θυμηθεί τη χρονιά εκείνη όπου ήρθε στον κόσμο – και, πιο συγκεκριμένα, τις ελληνικές ταινίες που βραβεύθηκαν στην πρώτη διοργάνωση, το 1960.

Έγκλημα στα παρασκήνια

Καλύπτοντας μια ποικιλία κινηματογραφικών ειδών, απ' το νουάρ στο δράμα εποχής κι απ' την αισθηματική κωμωδία ως το ποιητικό ντοκιμαντέρ, οι πέντε ελληνικές ταινίες που κέρδισαν τα βραβεία στο πρώτο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης παραμένουν αγέραστα συναρπαστικές. Η καθεμία με τον τρόπο της.

Το εμβληματικό πλέον ελληνικό φιλμ νουάρ «Έγκλημα στα παρασκίγια», σε σκηνοθεσία Ντίνου Κατσουρίδη και σενάριο Γιάννη Μαρή (βασισμένο στο ομώνυμο βιβλίο του), φέρνει το α λα Αγκάθα Κρίστι και Άρθουρ Κόναν Ντόιλ whodunnit μυστήριο στα εγχώρια κινηματογραφικά πράγματα της δεκαετίας του '60, δημιουργώντας σχολή. Με δωρική και απέρριπτη φόρμα, λαμπερούς πρωταγωνιστές (ένας υπέροχος Αλέκος Αλεξανδράκης στον αρχετυπικό για το είδος, ρόλο του δημοσιογράφου που «φυτρώνει εκεί που δεν τον σπέρνουν», η Μάρω Κοντού, ιδανική φαν φατάλ, και ο Τίτος Βανδής, αξέχαστος ως επιθεωρητής Μπέκας) και μια αγωνιώδη ιστορία γεμάτη μίσση και πάθη, το «Έγκλημα στα παρασκίγια» παραμένει, ακόμα και με τα σημερινά δεδομένα, μια απολαυστική ταινία είδους. (Βραβείο Β' γυναικείου ρόλου: Ζωρζ Σαρή - πρώτο ΦΚΘ).

Διαχρονική αποδεικνύεται και η γοητεία της ταινίας του Νίκου Κούνδουρου «Το ποτάμι». Ένας από τους κορυφαίους δημιουργούς στην ιστορία του ελληνικού σινεμά σκηνοθετεί μια μεταφορά πάνω στην επιθυμία και το ανέφικτο της πλήρους πραγματοποίησής της που την τροφοδοτεί, συν-

δέοντας τις όχθες ενός ποταμού με τέσσερις παράλληλες ιστορίες έρωτα, τόλμης, φιλίας και απληστίας. Η κάμερα του Κούνδουρου ζωντανεύει ένα σενάριο που συνυπέγραψε ο ίδιος μαζί με σημαντικούς μας λογοτέχνες, όπως ο Αντώνης Σαμαράκης και ο Ιάκωβος Καμπανέλλης, ενώ η μουσική του μεγάλου Μάνου Χατζιδάκι πλημμυρίζει τις εικόνες με λυρισμό. Το φιλμ απέσπασε το Βραβείο Σκηνοθεσίας και Μουσικής της Πρώτης Εβδομάδας Ελληνικού Κινηματογράφου στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης του 1960.

Ο «Μακεδονικός γάμος» δε, σχεδόν 60 χρόνια μετά την πρώτη του προβολή, είναι ακόμα σε θέση να στοιχειώνει τον θεατή. Μεγάλος ποιητής του ελληνικού κινηματογράφου, ο Τάκης Κανελλόπουλος σκηνοθέτησε το 1960 αυτό το υποβλητικό ντοκιμαντέρ μικρού μήκους για έναν παραδοσιακό γάμο στο Βελβεντό της Κοζάνης και απέσπασε το Βραβείο Καλύτερης Ταινίας Μικρού Μήκους στο πρώτο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Τα ήθη και τα έθιμα της επαρχίας στη Βόρεια Ελλάδα γίνονται αφορμή για τη δημιουργία ενός ανατριχιαστικού ποιήματος εικόνων, που διατηρεί ακέραια τη δύναμή του να συγκλονίζει μέσα σε 23, μόλις, λεπτά καθαρής κινηματογραφικής μαγείας.

Και από τη Μακεδονία στις Κυκλάδες. Ως γνωστόν, το καλοκαίρι στα ελληνικά νησιά ευνοεί τις ρομαντικές ιστορίες. Ο Δημήτρης Χορν και η Κάκια Αναλυτή στο «Μια του κλέφτη» ερωτεύονται στην Πάρο, αλλά το ειδύλλιό τους συνεχίζεται

στην Αθήνα. Ο Δημήτρης Ιωαννόπουλος μεταφέρει στον κινηματογράφο ένα παλιότερο θεατρικό του έργο και χαρίζει στο κοινό του πρώτου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης μια δροσερή αισθηματική κομεντί, την οποία ο υπέροχος Δημήτρης Χορν στολίζει με μια θαυμάσια ερμηνεία. Το Φεστιβάλ του 1960 τον τιμά με το Βραβείο Πρώτου Ανδρικού Ρόλου.

Παραμένουμε στο ίδιο νησιωτικό σύμπλεγμα, για να θυμηθούμε ένα κλασικό ελληνικό φιλμ που γυρίστηκε στην Αντίπαρο. Ο λόγος για τη «Μανταλένα» του Ντίνου Δημόπουλου, μια ταινία που έχει αφήσει βαθύ ίχνος στο συλλογικό ασυνείδητο αυτού του λαού. Η Αλίκη Βουγιουκλάκη που τραγουδά Χατζιδάκι μέσα στη βάρκα της είναι μια εικόνα ανεξίτηλα χαραγμένη στο εθνικό φαντασιακό. Η ταινία έφυγε απ' το πρώτο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, το 1960, έχοντας αποσπάσει Βραβείο Σεναρίου, Πρώτου Γυναικείου Ρόλου στην απαστράπτουσα Αλίκη και Δεύτερου Ανδρικού Ρόλου για τον συγκινητικό Παντελή Ζερβό.

Πέντε ελληνικές ταινίες που μας θυμίζουν πώς ξεκίνησαν όλα και που θα έχουμε την ευκαιρία να απολαύσουμε στη μεγάλη οθόνη, 59 χρόνια μετά την πρώτη τους προβολή.

Το Φεστιβάλ ανοίγει το άλμπουμ με τις φωτογραφίες από την παιδική του ηλικία και σας προσκαλεί σ' ένα ταξίδι αναμνήσεων, με οδηγό τις ιερές μορφές του ελληνικού σινεμά.

Άλλος για τη βάρκα μας: 🚤

Μανταλένα

Μια του κλέφτη

Το ποτάμι

Πώς το Φεστιβάλ έγινε κόμικς: όταν η Ντάρια γνώρισε τον Σωτήρη

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΛΑΒΟΥ

Γιατί το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης γιορτάζει την επέτειο των εξήντα του χρόνων μ' ένα γκράφικ νόβελ; Εδώ και λίγα χρόνια, η ελληνική σκηνή των κόμικς έχει κάθε λόγο να υπερηφανεύεται για το υψηλό της επίπεδο, και το Φεστιβάλ, πάντοτε ανοικτό στα νέα ταλέντα από όμορες καλλιτεχνικές περιοχές, αγκαλιάζει αυτή τη νέα δυναμική. Πώς όμως προέκυψαν η Ντάρια και ο Σωτήρης, οι πρωταγωνιστές του Φεστιβάλ, του κόμικς που δημιούργησαν οι Γιώργος Γούσης, Παναγιώτης Πανταζής και Γεωργία Ζάχαρη, με αφορμή έξι δεκαετίες γεμάτες εικόνες; Για να απαντήσουμε, επιχειρούμε μια σύντομη αναδρομή στη σχέση των ελλήνων αναγνώστων με την έβδομη τέχνη – και αποτολμούμε μια πρόταση για τα 80ά γενέθλια του Φεστιβάλ.

Τον Μάρτιο του 2013, στο αμφιθέατρο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, η Σχολή Μωραϊτή διοργάνωσε ένα διήμερο συνέδριο με τίτλο «Νέες μορφές έκφρασης». Το θέμα ήταν η σχέση των κόμικς με τις παραδοσιακές αφηγηματικές τέχνες και, κυρίως, με τη λογοτεχνία. Κομίστες, συγγραφείς και κριτικοί εναλλάσσονταν στο βήμα, όταν, γύρω στις 21:00, τελευταίος ομιλητής της πρώτης ημέρας, πήρε τον λόγο ο Αλέκος Παπαδάτος, συνδημιουργός του *Logicomix*. Ευδιάθετος και φιλοπαίγμων, παρά τα σημάδια της κούρασης εξαιτίας των μακροσκελών εισηγήσεων που είχαν προηγηθεί, είπε: «Όταν ήμουν παιδί, διάβαζα μανιωδώς κόμικς και ο πατέρας μου διαμαρτυρόταν. Τώρα ο γιος μου παίζει νυχθημερόν βιντεοπαιχνίδια. Όταν πάω να γκρινιάξω, σκέφτομαι: ποιος ξέρει, λέω, ίσως κάποτε τα βίντεο γκέιμς να θεωρούνται κι αυτά τέχνη και να ανησυχώ άδικα, σαν τον πατέρα μου».

Η μικρή αυτή ιστορία του Αλέκου Παπαδάτου, εικονογράφου του πιο επιτυχημένου ελληνικού κόμικς, του *Logicomix* (Ίκαρος 2008), είναι διδακτική – παρότι βέβαια διδάσκει δύο πράγματα που θα έπρεπε να θεωρούμε αυτονόητα: πρώτον, ότι η αντίληψη για το τι θεωρείται «τέχνη» δεν χωράει στην παρωχημένη αντίληψη περί «υψηλού» και «χαμηλού» και ότι η τράπουλα της αι-

σθητικής έκφρασης ξαναμοιράζεται διαρκώς με αφορμή κάθε νέο μέσο· και, δεύτερον, ότι τα κόμικς έχουν προ πολλού αποβάλει το στίγμα της εφηβικής, «πνευματικά επιζήμιας» διασκέδασης ή, έστω, της αβαθούς καλλιτεχνικής φόρμας.

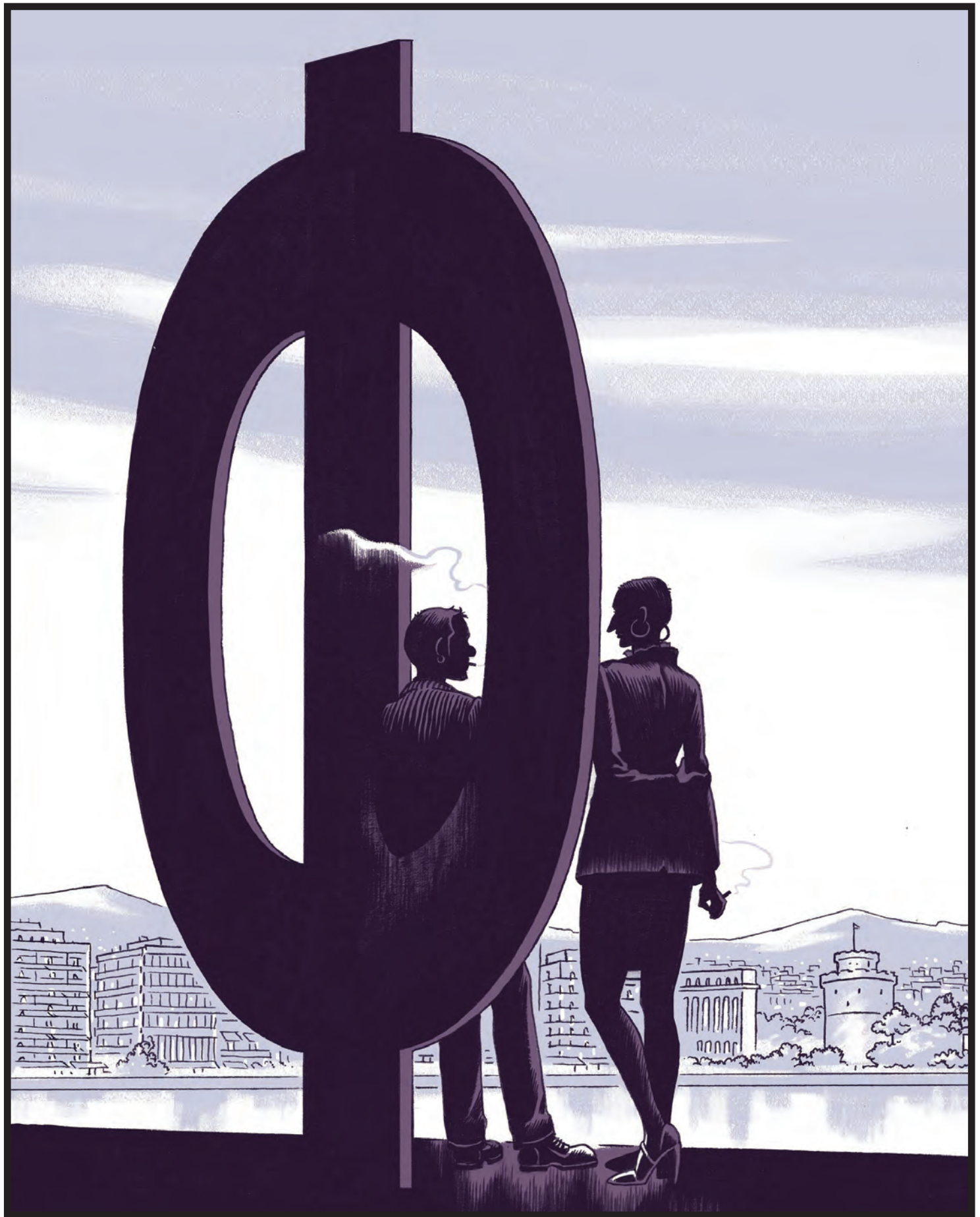
Προ πολλού, είπαμε; Ίσως για χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Γαλλία και η Ιταλία, χώρες δηλαδή με παράδοση στα κόμικς, όπου από σχετικά νωρίς, από τη δεκαετία του '50, το μέσο ωρίμασε, κωδικοποιώντας τη γραμματική και το συντακτικό του, ενσωματώνοντας τις κατακτήσεις άλλων τεχνών και συνομιλώντας με την εποχή του – ό,τι κάνει δηλαδή κάθε τέχνη και ό,τι έκανε κι ο ίδιος ο κινηματογράφος, ο οποίος επίσης ξεκίνησε ως περιφρονητέα λαϊκή διασκέδαση. Ήδη από την εποχή του Γουίλ Άισονερ, και αργότερα, τη δεκαετία του '60, με την αξιοποίησή τους από την αντικουλτούρα, τα κόμικς σταδιακά κανονικοποιούνται, σε μια πορεία που διαρκεί έως σήμερα και ως κορυφώσεις της μπορούμε, ενδεικτικά, να μνημονεύσουμε δύο στιγμές: το περίφημο *Maus* του Άρτ Σπίγκελμαν (1991) και την περσινή υποψηφιότητα του γκράφικ νόβελ *Sabrina* του Νικ Ντρνάσο για το βραβείο Μπούκερ, μία από τις εγκυρότερες λογοτεχνικές διακρίσεις διεθνώς. Αυτά «εις την Δύσιν». Στην Ελλάδα;

Εδώ, ο λόγος γύρω από τα κόμικς ήταν έως

πρόσφατα απαξιωτικός. Μπορεί τη δεκαετία του '80 η *Βαβέλ* και το *Παρά πέντε*, έντυπα που εισήγαγαν το πνεύμα της αμφισβήτησης του '60 και του '70 στην Ελλάδα, να σύστησαν στους αναγνώστες την απαιτητική πλευρά του μέσου, ωστόσο ο αντίκτυπός τους αφορούσε μάλλον μια μικρή μειοψηφία. Για την πλειοψηφία –όχι μόνο των αμήτων αλλά και, κι αυτό είναι το σημαντικότερο, των διαμορφωτών του πνευματικού τοπίου– τα κόμικς παρέμεναν συνώνυμο της γελοιογραφίας και του ευφυολογήματος. Λίγοι καλλιτέχνες και θεωρητικοί της Τέχνης έδειξαν ενδιαφέρον, με γνωστότερη εξαίρεση τον καθηγητή Αρχιτεκτονικής και συγγραφέα Πέτρο Μαρτινίδη. Το 2000, η έκδοση του 9 από την κραταιή τότε *Ελευθεροτυπία* βελτίωσε τα πράγματα – αν και, επί της ουσίας, τα κόμικς απλώς αναβαθμίστηκαν στην περιοχή της «νεανικής υποκουλτούρας».

Ωστόσο, η κατάσταση φαίνεται εδώ και λίγα χρόνια να αλλάζει. Πρώτα ήρθε η ανέλπιστα επιτυχία του *Logicomix* των Δοξιάδη-Παπαδάτου, που μετά από την πρώτη του έκδοση στην Ελλάδα – και μάλιστα από τον Ίκαρο, εκδότη-σύμβολο της παράδοσης– μεταφράστηκε σε δεκατέσσερις χώρες. Ακολούθησε η επίσης σημαντική επιτυχία του *Ερωτόκριτου* των Γούση-Παπαμάρκου-Ράγκου

(Polaris 2016), ενώ το 2017 το *Γρα-Γρου*, που έγραψαν ο υπογράφων και ο Τάσος Ζαφειριάδης και σχεδίασε ο Θανάσης Πέτρου (επίσης από τον Ίκαρο),

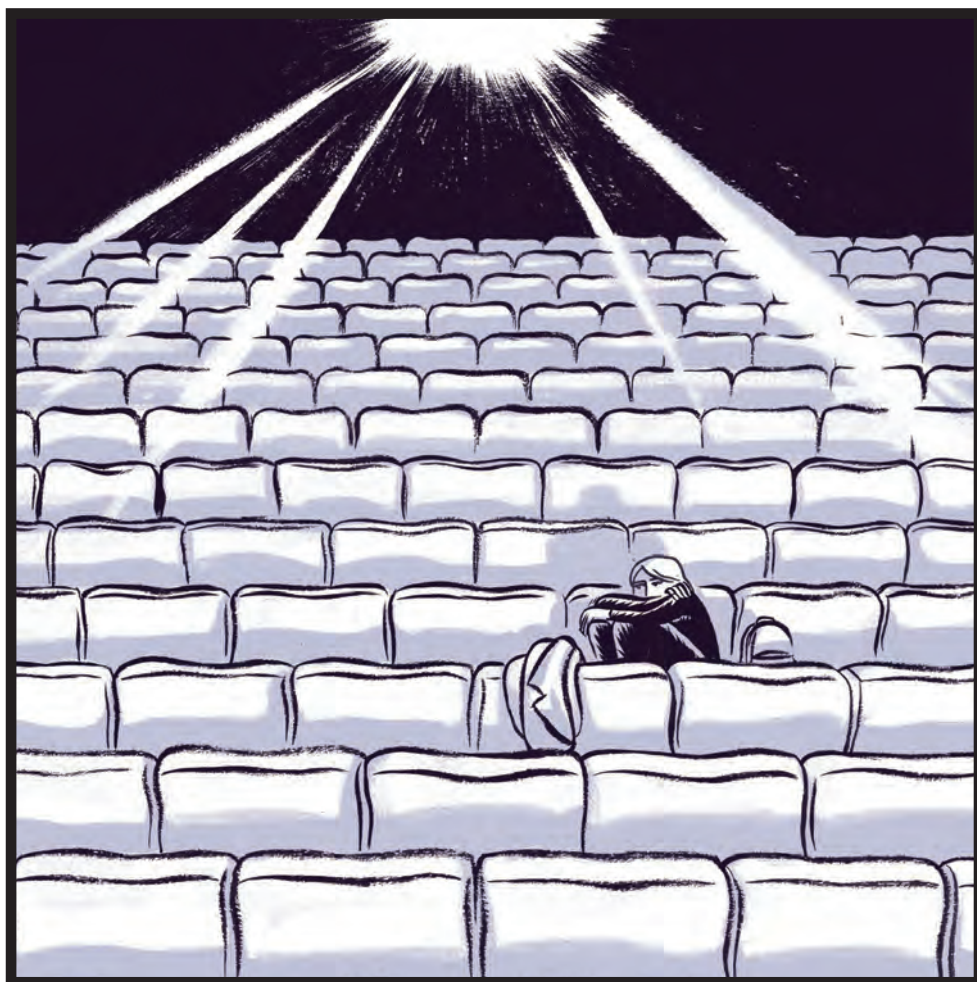
ήταν υποψήφιο για το Βραβείο Μυθιστορήματος του περιοδικού *Ο αναγνώστης*, την κορυφαία εγχώρια λογοτεχνική τιμή μαζί με τα Κρατικά Βραβεία

Λογοτεχνίας. Την ίδια χρονιά ένα νέο περιοδικό κόμικς, *Ο μπλε κομήτης*, με αρχισυντάκτη τον Γιώργο Γούση, συσπείρωσε τη νεότερη γενιά δημιουργών. Παράλληλα, το ένθετο «Βιβλία» του *Βήματος* αφιέρωσε ολόκληρο τον Αύγουστο στη συζήτηση περί λογοτεχνίας και κόμικς, ενώ φέτος τον Ιανουάριο οι σελίδες του *Συλλέκτη* του Σολοῦρ (Ίκαρος) εκτέθηκαν σε ειδική έκθεση στο Μουσείο Μπενάκη.

Πώς όμως εξηγείται αυτή η στροφή; Ένας λόγος, υποθέτουμε, είναι η ωρίμαση της γενιάς του 9: οι αναγνώστες και οι καλλιτέχνες του περιοδικού, γύρω στα σαράντα πλέον οι περισσότεροι, με έργο και διακρίσεις ως εικονογράφοι σε εκδοτικούς οίκους και παιδικά βιβλία, είναι πλέον σε θέση να επηρεάζουν τον κυρίαρχο λόγο, τόσο ως καταναλωτές όσο και ως δημιουργοί. Ένας άλλος είναι η ενσωμάτωση στον κανόνα –βοηθώντας ίσως κι ενός διάχυτου νοσταλγικού βλέμματος προς τη δεκαετία του '80– της κληρονομιάς της *Βαβέλ*: ήδη, άλλωστε, επί προεδρίας του Γιώργου Λούκου στο Φεστιβάλ Αθηνών, η εκδότρια του περιοδικού, η Νίκη Τζούδα, διετέλεσε σύμβουλος του Οργανισμού. Το κυριότερο, ωστόσο, είναι η σταδιακή σύμπλευση, έστω και με καθυστέρηση, των ελλήνων εκδοτών με την εμπεδωμένη διεθνώς άποψη στην οποία αναφερθήκαμε ήδη: ότι τα κόμικς είναι μια καθόλα σεβαστή μορφή τέχνης.

Έτσι φέτος, με αφορμή τη γιορτή των εξήντα του χρόνων, το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης αφουγκράζεται αυτή την ευπρόσδεκτη αλλαγή κι έχει τη χαρά να είναι κομμάτι της. Το Φεστιβάλ, το γκράφικ νόβελ που υπογράφουν οι Γούσης, Πανταζής και Ζάχαρη, τρεις από τους κορυφαίους κομιστές της νέας γενιάς, έρχεται να αποδείξει τη δυναμική της άνθησης του ελληνικού κόμικς, συστήνοντάς μας μάλιστα δύο από τους πιο αξιωμακρομένους χαρακτήρες των εγχώριων κόμικς, την Ντάρια και τον Σωτήρη. Η ιστορία τους διατρέχει το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και ξεδιπλώνεται ως μια τρυφερή ερωτική επιστολή προς το σινεμά, προς το Φεστιβάλ και, πάνω απ' όλα, προς την πόλη που το δεξιώνεται εδώ και έξι δεκαετίες. Αναμφίβολα, το γεγονός ότι ένας από τους κορυφαίους πολιτιστικούς φορείς της χώρας γιορτάζει μ' ένα γκράφικ νόβελ τα γενέθλιά του είναι μια αξιοσημείωτη στιγμή για την εγχώρια ένατη τέχνη.

Όσο για το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, ευχόμαστε το άνοιγμά του στα κόμικς, που εντάσσεται στη συνομιλία του εδώ και λίγα χρόνια με τη σύγχρονη εικαστική δημιουργία, να το οδηγήσει σε άνοιγμα προς ακόμα πιο ριζοσπαστικούς δρόμους. Κι εδώ επιστρέφουμε στις σκέψεις του Αλέκου Παπαδάτου: ποιος ξέρει, ίσως θα ήταν καλή ιδέα σε είκοσι χρόνια, στην 80ή του επέτειο, το Φεστιβάλ να γιορτάσει τα γενέθλιά του μ' ένα βίντεο γκέιμ. 🎮

Fischer
PILSENER BEER

IT'S ABOUT *YOUR* TASTE

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Απολαύστε υπεύθυνα

ΑΠΟ ΙΔΕΑ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

COSMOTV

**ΜΕΓΑΛΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

cosmotetv.gr

ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ